

Jaarverslag 2003

Stichting Van Gogh Museum
Van Gogh Museum
Museum Mesdag

VAN GOGH MUSEUM

Stichting Van Gogh Museum
Van Gogh Museum
Museum Mesdag

Verslag van de directie	5
Van Gogh 150: een feestelijk herdenkingsjaar	8
Collectiebeheer en onderzoek	12
Tentoonstellingen	17
Educatie en publieksservice	21
Voorlichting, PR en fondsenwerving	24
Van Gogh Museum Publicaties	27
Museum Mesdag	28
Van Gogh Museum Enterprises	30
Personeel en organisatie	32

Bijlagen

Bezoekcijfers	34
Aanwinsten	34
Restauratie en conservering	35
Tijdelijke bruiklenen aan tentoonstellingen	35
Langdurige bruiklenen door het Van Gogh Museum	38
Langdurige bruiklenen aan het Van Gogh Museum	38
Tentoonstellingen	39
Museumpublicaties	40
Activiteiten medewerkers	41
- Nevenfuncties	
- Lezingen	
- Publicaties	
- Overig	
Organisatiestructuur	46
Lijst van medewerkers	48
Financiële verslaglegging	54
English Summary	61

Van Gogh Museum

Postbus 75366

1070 AJ Amsterdam

Bezoekadres:

Paulus Potterstraat 7, Amsterdam

Tel. +31 (0)20 570 52 00

Fax. +31 (0)20 673 50 53

e-mail: info@vangoghmuseum.nlinternet: www.vangoghmuseum.nlMuseum Mesdag

Laan van Meerdervoort 7F

2517 AB Den Haag

Tel. +31 (0)70 362 14 34

Fax. +31 (0)70 361 14 26

e-mail: mumesdag@xs4all.nlinternet: www.museummesdag.nlVan Gogh Museum Enterprises BV

Postbus 15565

1001 NB Amsterdam

Bezoekadres:

Herengracht 472/1, Amsterdam

Tel. +31 (0)20 344 58 88

Fax. +31 (0)20 344 58 84

e-mail: enterprises@vangoghmuseum.nl

Missie van het Van Gogh Museum

Het Van Gogh Museum bewaart, bestudeert en ontwikkelt 's werelds meest vooraanstaande kunstcollectie van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten teneinde een zo breed mogelijk publiek te bereiken, te inspireren en kennis te verschaffen, nu en in de toekomst.

Het Van Gogh Museum vervult zijn missie door:

- het verwerven, beheren en behouden van verzamelingen van werk van Vincent van Gogh en westerse kunst uit de periode van circa 1830 tot 1914;
- een actief onderzoeks- en publicatieprogramma, gebaseerd op deze verzamelingen;
- een programma van tentoonstellingen in het museum en elders dat de reikwijdte en aantrekkingskracht van de vaste presentaties vergroot en versterkt;
- een educatief programma dat tegemoet komt aan de behoeften van een breed publiek.

In 2003 vierde het Van Gogh Museum zijn dertigjarig jubileum. Sinds het museum in 1973 werd geopend om onderdak te bieden aan de collecties van de Vincent van Gogh Stichting, is het een internationaal toonaangevend instituut geworden met een grote reputatie waar het de kwaliteit van de collecties en de programmering betreft. Het prachtige bezit aan werken van Van Gogh vormt de kern van de collectie, en met het verzamelbeleid, de exposities en de educatieve activiteiten plaatst het museum de kunst van Van Gogh bovendien in de bredere context van de kunst en cultuur van de negentiende en vroeg-twintigste eeuw.

Het Van Gogh Museum
in 2003

In dit jaarverslag geven we een overzicht van de voornaamste activiteiten en prestaties van het Van Gogh Museum in 2003. Het was in vele opzichten een uitstekend jaar. De viering van de honderdvijftigste geboortedag van Vincent van Gogh was een succesvol evenement, waarbij ons museum middelpunt en katalysator was van een nationaal activiteitenprogramma (zie p. 8). De grote belangstelling die deze verjaardag met zich bracht, droeg bij aan het hoge aantal bezoekers in 2003: 1.341.586 mensen van over de hele wereld bezochten het Van Gogh Museum. Dit aantal was minder dan het jaar ervoor, toen het museum dankzij de tentoonstelling *Van Gogh & Gauguin* het, voor een Nederlands museum, recordaantal van 1.592.771 bezoekers trok, maar is een toename vergeleken bij 2001. Het ligt heel dicht bij onze doelstelling van 1.350.000 bezoekers voor het jaar 2003. In een tijd van wereldwijde economische recessie en de welbekende problemen in de toeristenbranche zijn we blij dat we de groei in het aantal bezoekers, ingezet met de opening van onze nieuwe vleugel in 1999, konden handhaven.

Ook wat de artistieke prioriteiten betreft, heeft het museum het uitstekend gedaan. De collectie werd versterkt met belangrijke aankopen (zie p. 12), langlopende onderzoeksprojecten werden voortgezet en de wetenschappelijke kennis van het museum werd toegankelijk gemaakt in tentoonstellingscatalogi en een hele reeks andere publicaties (zie p. 27). Het tentoonstellingsprogramma was ook succesvol: het museum

deed zijn goede naam alle eer aan, niet alleen met de kwaliteit van de presentaties maar ook met het gedurfde en vernieuwende karakter ervan (zie p.17). En op het gebied van Educatie, sinds enkele jaren een speerpunt, werden weer nieuwe activiteiten aan het programma toegevoegd (zie p. 21).

Het Van Gogh Museum is op vele fronten actief en bedient een uiteenlopend internationaal, nationaal en lokaal publiek. We worden gesubsidieerd door de landelijke overheid, maar zijn grotendeels afhankelijk van eigen inkomsten uit kaartverkoop, sponsoring en commerciële activiteiten. In 2003 lagen de inkomsten uit de kaartverkoop min of meer in de lijn der verwachting (zie p.54). Wat de sponsoring betreft, genieten we gelukkig de steun van onze *promoting partner* de Rabobank. Dit was het eerste volledige jaar van dit nieuwe partnership, dat niet alleen gebaseerd is op financiële ondersteuning maar ook op samenwerking op het gebied van publiciteit en marketing (zie p. 26).

Het museum heeft grote ambities voor zijn aankoopbeleid. Inkomsten uit de museumwinkel vormen de basis hiervoor, maar de laatste jaren werd dat aangevuld met belangrijke bijdragen van buitenaf. Dankzij de steun van de Sponsor Loterij en de hulp van een aantal organisaties, met name de Vereniging Rembrandt, de Mondriaan Stichting en het VSB-fonds, konden we een spectaculair schilderij van de Franse impressionist Gustave Caillebotte aankopen (zie p.12).

De verminderde toeristenstroom na de gebeurtenissen van 11 september 2001 onderstreepte nog eens de kwetsbaarheid van de internationale toeristenmarkt. We prijzen ons niettemin gelukkig dat we het, voor de kunst, in financieel opzicht moeilijke jaar 2003 naar verhouding zonder kleerscheuren zijn doorgekomen.

De verzelfstandiging van het Van Gogh Museum in 1994 en de heropening van het museum met een nieuwe vleugel in 1999 zetten een professionaliseringsproces van onze organisatie in beweging dat nog steeds doorgaat. In 2003 vond een reorganisatie van het Facilitair Bedrijf plaats.

De diefstal in 2002 van twee schilderijen uit de collectie, één uit een reeks diefstallen uit Nederlandse musea in dat jaar, maakte nog eens duidelijk hoe kwetsbaar al onze openbare collecties zijn. In 2003 zijn er belangrijke stappen gezet in de uitvoering van nieuwe veiligheidsmaatregelen en -procedures.

Vooruitblik

Het Van Gogh Museum opereert in een dynamische en veranderende context. De sluiting van het aangrenzende Stedelijk Museum en de renovatie van het Rijksmuseum hebben de aantrekkingskracht van het Museumplein sterk verminderd, en dat in een tijd waarin het imago van Amsterdam als cultureel en toeristisch centrum toch al kwetsbaar lijkt. We blijven afhankelijk van algemene trends in het internationale toerisme en van de aantrekkingskracht van Amsterdam. We zullen doorwerken aan onze internationale reputatie, maar tegelijkertijd moeten we ons blijven inzetten om het museum nog aantrekkelijker te maken voor een nationaal en lokaal publiek, en ervoor zorgen dat dit publiek het museum vaker bezoekt. Ons tentoonstellingsprogramma, onze educatieve activiteiten, de nieuwe vrijdagavondopeningen (vanaf 27 februari 2004) en ons *promoting partnership* met de Rabobank zijn in dit opzicht van cruciaal belang. Aan het eind van 2003 heeft het museum zijn beleids-

plan en subsidieverzoek voor de periode 2005 - 2008 ingediend. Naast de bestaande artistieke prioriteiten voor collectie, onderzoek, tentoonstellingen en educatie heeft het museum prioriteiten gesteld ten aanzien van de verbetering van zijn diensten aan het publiek, de bevordering van het aantal nationale bezoekers en de versterking van de nationale en internationale samenwerking. Het zal een uitdaging zijn om de kwaliteit van onze programma's in het jaar 2004 en daarna te handhaven en te vergroten, maar met onze bijzondere collectie en de unieke huisvesting, de inzet van alle medewerkers en het enorme potentieel aan publiek zien we de toekomst met optimisme en vertrouwen tegemoet.

John Leighton

Directeur

Ruth Kervezee

Zakelijk Directeur

Op 30 maart 2003 was het 150 jaar geleden dat Vincent van Gogh werd geboren. Ter gelegenheid hiervan organiseerde het Van Gogh Museum speciale tentoonstellingen en bijzondere evenementen, waaronder een verjaardagsfeest op Van Goghs geboortedag 30 maart, lezingen, onderwijsmateriaal en speciale publicaties.

Van Goghs geboortedag	Op 30 maart was het museum tot 21.00 uur geopend en de toegang was gratis. Deze verlengde openingstijd werd mogelijk gemaakt door <i>promoting partner</i> Rabobank. Bijna 7.000 mensen brachten die dag een bezoek aan het museum, ruim 50% meer dan op een normale zondag in maart. Opvallend veel Nederlanders en families met kinderen woonden de feestelijkheden in het museum bij. De Verjaardagskaartenwedstrijd was een succes. Er kwamen 108 creatieve inzendingen van volwassenen binnen en 310 van kinderen. De tien winnende kaarten zijn gedrukt en verkocht; de opbrengst – ca. € 1500 – werd besteed aan les- en tekenmateriaal voor de Kalkfeld Primary School in Namibië.
Gratis toegang	Iedere bezoeker mocht in 2003 op zijn eigen verjaardag gratis het museum bezoeken, samen met één introducé, op vertoon van een geldig identiteitsbewijs met foto. 16.831 mensen maakten van deze mogelijkheid gebruik.
De keuze van Vincent	Het jaar werd op 14 februari officieel geopend met <i>De keuze van Vincent. Van Goghs 'Musée imaginaire'</i> . Deze tentoonstelling, waarin aan de hand van zo'n tweehonderd werken een beeld werd geschetst van Van Goghs voorkeuren op het gebied van de beeldende kunst en de literatuur, trok 527.685 belangstellenden. Bij de tentoonstelling verschenen gratis zaal-boekjes in vier talen, een uitgebreide catalogus in zeven talen (ook in het Russisch!) waarvan wereldwijd 60.000 exemplaren werden verkocht, een publieksgids in drie talen en een speciale audiotour in vier talen.
Aanvullende en educatieve activiteiten	In samenwerking met het NRC Handelsblad organiseerde het museum vier lezingen bij <i>De keuze van Vincent</i>. Bij de theatervoorstelling <i>Van Gogh</i>, geschreven door Bas Heijne, waren met Het Toneel Speelt en de Stadschouwburg speciale arrangementen georganiseerd met een museumbezoek, forumdiscussie en een bezoek aan de toneelvoorstelling. In het kinderatelier werden workshops aangeboden, er was een speurtocht in 2 talen en voor het lager onderwijs was er een interactieve rondleiding met onderwijsmateriaal over het thema 'Smaak' beschikbaar. Meer dan 1000 leerlingen maakten hiervan gebruik. Voor de onderbouw

van het voortgezet onderwijs werd, in samenwerking met Stichting Kunstweb, een programma ontwikkeld waarbij leerlingen een gedichtje schreven bij hun favoriete schilderij. Een aantal van deze gedichtjes is gebundeld in een boekje.

Lamp	Rembrandt
Aan plafond	Mysterieus en donker
Zeer verdrietig vermoeid	Hij kijkt angstig verdrietig
Heel verdrietig en donker	Tegelijkertijd met zelfvertrouwen en
Prachtig	Rust

Max
(bij *De aardappeleters*)

Rema
(bij Rembrandts *Zelfportret*)

Bij de opening van *De keuze van Vincent* werd het Van Gogh 150-jaar gelanceerd met een gecombineerde persvoorbezigting in het Van Gogh Museum en het Kröller-Müller Museum voor zowel de Nederlandse als de buitenlandse pers. Om beide musea op een dag te kunnen bezoeken, werden speciale bussen ingezet om de deelnemers te vervoeren. Deze gezamenlijke actie was zeer succesvol: circa 100 Nederlandse en meer dan 150 buitenlandse journalisten woonden de voorbezigting bij; paginagrote artikelen over beide tentoonstellingen – vaak met kleurenafbeeldingen – waren het resultaat.

Persvoorbezigting

In de tweede grote tentoonstelling, *Gogh Modern. Vincent van Gogh en de hedendaagse kunst*, werd van 27 juni tot en met 12 oktober de invloed van de kunstenaar op de kunst van na 1945 belicht. Er was een selectie te zien van zo'n 120 belangrijke naoorlogse werken van 54 kunstenaars uit het Stedelijk Museum, in combinatie met een keuze uit het werk van Van Gogh. Daarnaast werden op zaal video's vertoond met unieke interviews met kunstenaars.

Gogh Modern

De expositie werd door ongeveer 366.000 mensen bezocht. Voor de catalogus die in twee talen werd verkocht, schreef de cultuursociologe Nathalie Heinich een inleiding.

Bij de tentoonstelling werden in een speciale 'stellingenhoek' de bezoekers uitgedaagd hun mening te formuleren over Van Gogh, moderne kunst en het Van Gogh Museum. Dit leverde meer dan 1.000 reacties op. Zo schreef Maribel (29 jaar) uit Mexico: 'Wat jullie hier doen is groots, nu realiseren we ons waar hedendaagse kunstenaars hun inspiratie vandaan halen. Ik vind het geweldig (en ook het gebouw)!' En Josie (24 jaar) uit Hong Kong meldde: 'Ik had geen enkel idee waarom Van Gogh zo beroemd is, maar met de uitleg en de zeer interessante beschrijvingen ging ik het meer en meer begrijpen. Goed werk!' Voor kinderen was een speurtocht beschikbaar en er waren speciale kinderworkshops. Hierin werkten de kunstenaars Rineke Dijkstra, Marc Mulders en Toon Verhoef met veel plezier samen met de kinderen aan een kunstwerk. De workshops werden telkens bijgewoond door het maximale aantal kinderen (15-25, variërend per workshop).

Aanvullende en
educatieve activiteiten

De Rabobank, hoofdsponsor van deze tentoonstelling en van *De keuze van Vincent*, organiseerde voor haar leden twee lezingen over *Gogh Modern*, die beide uitverkocht waren.

Bij Vincent aan de muur	In aanvulling op <i>De keuze van Vincent</i> was in het prentenkabinet van 28 februari tot 1 juni <i>Bij Vincent aan de muur</i> te zien, een presentatie van de kunst waarmee Van Gogh zich thuis omringde, met prenten van onder anderen Van Ostade, Bosboom, Israëls, Corot, Daumier, Millet en Bodmer.
Een reisboek en een internationaal programma	Vincent van Gogh woonde en werkte in zijn korte leven op meer dan twintig plaatsen in Nederland, Engeland, België en Frankrijk. In opdracht van het Van Gogh Museum reisde fotograaf Vincent van de Wijngaard, vergezeld door schrijver Jack Nouws, naar de dorpen en steden waar Van Gogh verbleef en legde vast wat de hedendaagse reiziger er kan aantreffen. De reis resulteerde in het opmerkelijke foto- en reisverhaal <i>Op zoek naar Van Gogh. Van Zundert tot Auvers</i> . Het boek verscheen in een oplage van 10.000 exemplaren bij uitgeverij Waanders, in drie talen.
	De 150ste verjaardag van Van Gogh werd op vele plaatsen in Europa gevierd. Een overzicht van alle activiteiten werd gebundeld in een aparte folder, die in een oplage van 300.000 exemplaren in drie talen in binnen- en buitenland werd verspreid. Hierin werden alle activiteiten vermeld die in Van Goghs woonplaatsen in Nederland, België en Frankrijk werden georganiseerd: van Zundert tot Auvers. Een tweetalige website www.vangogh150.nl ondersteunde het internationale programma.
Van Gogh postzegels	TPG Post bracht ter gelegenheid van de 150ste verjaardag van Van Gogh dertien verschillende postzegels uit met werken van Vincent van Gogh: een verzamelvel van tien zegels en drie zegels voor het basisassortiment. De afgebeelde werken werden geselecteerd uit de collecties van het Van Gogh Museum en het Kröller-Müller Museum. De postzegels werden ontworpen door Gracia Lebbink.
Van Gogh herdenkingsmunten	De Koninklijke Nederlandse Munt bracht in het herdenkingsjaar twee speciale euromunten uit met de beeltenis van Van Gogh erop: een zilveren munt van 5 euro (oplage 1 miljoen) en een gouden munt van 10 euro (oplage 20.000). Het ontwerp voor de herdenkingsmunten is van Karel Martens.
Samenwerkingsverbanden	Het Van Gogh Museum werkte intensief samen met het Kröller-Müller Museum om de 150ste geboortedag van Van Gogh te vieren. In het Kröller-Müller Museum werd in 2003 de succesvolle tentoonstelling <i>Vincent en Helène</i> georganiseerd. Om de bezoekers de gelegenheid te bieden om beide musea op één dag te bezoeken reed er een pendelbus van de Veluwe naar Amsterdam en vice versa. Daarnaast sloten het Van Gogh Museum en het Kröller-Müller Museum een 'joint partnership Van Gogh 150' met Amsterdam Tourist Board en Toerisme Recreatie Nederland om promotieactiviteiten in het buitenland te ontwikkelen, met name in België, Duitsland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Scandinavië, Spanje en Italië. De overkoepelende activiteiten (folder, website en fotoboek) konden worden gerealiseerd dankzij genereuze bijdragen van het ministerie van OC&W, Economische Zaken (gemeente Amsterdam), de provincie Drenthe, de Mondriaan Stichting (Stimuleringsfonds voor beeldende kunst, vormgeving en museale activiteiten), Amsterdam Tourist Board en Toerisme Recreatie Nederland. Promoting partner Rabobank versterkte de landelijke publiciteit rondom het Van Gogh 150 jaar door middel van speciale acties en radiospotjes.

De kern van de vaste collectie van het Van Gogh Museum wordt gevormd door de werken van Vincent van Gogh en zijn tijdgenoten (vele in permanente bruikleen van de Vincent van Gogh Stichting). Hoewel het museum het beheren, conserveren en presenteren van deze werken als een kerntaak beschouwt, is het streven om daarnaast een breed overzicht te tonen van de westerse kunst uit de negentiende en vroeg-twintigste eeuw.

Collectievorming Aankopen	Het Van Gogh Museum wil zijn collectie van westerse kunst uit de periode 1840-1914 uitbreiden, en richt zich daarbij eerst op het invullen van belangrijke lacunes door de aankoop van vooraanstaande werken. In 2003 kon het prachtige <i>Uitzicht vanaf een balkon</i> , in 1880 door Gustave Caillebotte geschilderd, worden verworven. Het doek – een blik op een Parijse boulevard gezien door het hekwerk van een balkon – is representatief voor de artistieke experimenten waaraan de impressionisten zich (onder meer beïnvloed door de Japanse kunst) waagden en waarvan tot dusverre voorbeelden in de collectie ontbraken.
Tekeningen	Aan de tekeningencollectie werd het belangwekkende, symbolistische werk <i>Cor Cordium</i> van Jan Toorop uit 1890/91 toegevoegd. Deze tekening is geïnspireerd door een gedicht van Albert Verwey, die tevens de eerste eigenaar ervan was. Het werk met zijn krachtige, virtuoze tekenstrant nam al geruime tijd als bruikleen een belangrijke positie in de tekeningencollectie in, en kon nu van de particuliere eigenaar gekocht worden.
Grafiek	Er werden vier prenten verworven, waarvan drie vooraanstaande bladen van de betreffende kunstenaars zijn. <i>De wandeling of Vijf vrouwen in Parijs</i> van Emile Bernard is een belangrijke aanvulling van de groep grafiek van deze kunstenaar in de collectie. <i>De begrafenis met paraplu's</i> van Henri Rivière laat het verrassende compositorische vermogen zien van deze kunstenaar, van wie zich inmiddels eveneens verscheidene werken in het Van Gogh Museum bevinden. De kleine maar groeiende groep laat-negentiende-eeuwse posters werd aangevuld met Théophile-Alexandre Steinlens spectaculaire <i>Tournée du Chat Noir</i> .
Bruiklenen	De collectie werd net als in voorgaande jaren versterkt door een tijdelijke bruikleen uit de Triton Foundation, een grote en zeer krachtige tempera tekening van Edouard Vuillard, <i>La Salle Gaveau</i> , ook wel getiteld <i>Madame Jourdan-Morhange viool spelend</i> . Uit particulier bezit werd een vroeg werk in een zeer spontane, impressionistische trant van Edvard Munch, <i>Wintermorgen</i> , voor geruime tijd beschikbaar gesteld. Het jaarlijkse uitwisselingsbeleid met de Londense National Gallery resulteerde in de bruikleen van een Parijs gezicht op de nach-

telijke boulevard Montmartre door Camille Pissarro. De National Gallery kreeg Van Goghs *Zouaaf* in tegenbruikleen. Na de spectaculaire ontdekking van een tot dan toe onbekende brief van Vincent van Gogh aan de kunsthandelaar H.G. Tersteeg werd deze door de eigenaar in bruikleen gegeven. De presentatie ervan geschiedde in 2004.

Ook in 2003 gaven vele tientallen bruiklenen aan tentoonstellingen uitdrukking aan de sterke (internationale) reputatie van het Van Gogh Museum. Zo kreeg het Toledo Museum of Arts te Toledo (Ohio) twee tekeningen en drie schilderijen van Van Gogh in bruikleen voor de expositie *Van Gogh: Fields*. De in 2002 verworven Manet, *De pier van Boulogne-sur-Mer* werd al snel aangevraagd voor twee exposities: *Manet and the American Civil War* in het Metropolitan Museum of Art te New York, en *Manet and the Sea*, die in 2003 in The Art Institute of Chicago te zien was (en in 2004 zal doorreizen naar het Philadelphia Museum of Art en het Van Gogh Museum). Het Sompō Japan Museum of Art te Tokyo ontving een bruikleen van 17 werken. Daaronder bevonden zich vier werken van Van Gogh, met als onbetwiste hoogtepunt diens *Zonnebloemen*. Het betrof hier een tegenbruikleen: het Sompō Japan Museum stelde in 2002 zijn versie van Van Goghs *Zonnebloemen*, alsmede een belangrijk landschap van Paul Gauguin beschikbaar voor de tentoonstelling *Van Gogh & Gauguin*. De expositie *L'Oro e l'azzurro* in het Noord-Italiaanse Treviso ten slotte, kon beschikken over vier werken van Van Gogh uit het Van Gogh Museum. Zie voor een compleet overzicht van de bruiklenen de bijlagen.

Collectiebeheer
Bruikleenverkeer

Het Van Gogh Museum bestendigt en versterkt zijn reputatie als internationaal onderzoeksinstituut voor wetenschappelijk onderzoek naar het leven en werk van Vincent van Gogh en van zijn tijdgenoten. Het museum werkt aan twee lange-termijn-onderzoeksprojecten: de productie van een serie bestandscatalogi over het oeuvre van Van Gogh in de collectie en een nieuwe, wetenschappelijke editie van de brieven van Van Gogh.

Onderzoek

De Van Gogh collectie wordt gecatalogiseerd in een serie van acht delen. Op dit moment wordt gewerkt aan het vierde deel, over de tekeningen uit Van Goghs periode in Arles, St. Rémy en Auvers-sur-Oise (geplande uitgave: 2005), en het tweede deel, over schilderijen uit Van Goghs periode in Antwerpen en Parijs (geplande uitgave: eind 2004). Voor de schilderijencatalogus wordt door de hoofdrestaurator uitvoerig technisch onderzoek verricht en geïnitieerd. Daartoe zijn intensieve samenwerkingsverbanden aangegaan met het Instituut Collectie Nederland en Shell Nederland, die kennis en geld beschikbaar stellen. Tevens wordt in het door NWO gesubsidieerde De Mayerne-project onderzoek gedaan naar de degradatie van de verf in werken van Van Gogh, een project dat niet alleen onmisbare informatie levert voor deze bestandscatalogus, maar voor een veel bredere groep van werken.

Bestandscatalogus

Het tweede lange-termijnproject is het Van Gogh Brievenproject, een samenwerkingsverband tussen het Van Gogh Museum en het Constantijn Huygens Instituut in Den Haag. Specialisten, bijgestaan door een wetenschappelijke redactieraad, bewerken de correspondentie van Van Gogh tot een wetenschappelijke, geannoteerde editie. Het onderzoek voor de uitgave van de volledige briefwisseling van Vincent van Gogh is nu volledig gericht op het verzamelen van gegevens voor de annotaties.

Van Gogh Brievenproject

In 2003 is dit nieuwe project geïnitieerd dat in 2004 zijn definitieve vorm moet krijgen. De gegevens over Van Goghs atelierpraktijk die in de afgelopen jaren zijn vergaard en in de komende jaren nog uitgebreid zullen worden, worden daarbij in de context geplaatst van de manier waarop schilders werkten door wie Van Gogh in technisch opzicht beïnvloed werd (Mauve, Toulouse Lautrec, Monticelli, Gauguin en anderen). Er is een intentieverklaring van het ICN tot uitgebreide samenwerking, en ook Shell Nederland heeft blijk gegeven van interesse. Het project zal minimaal vijf jaar in beslag nemen.

Onderzoek en publicaties

Verschillende medewerkers van de afdeling Collecties waren intensief betrokken bij de voorbereidingen voor de tentoonstelling *De keuze van Vincent: Van Goghs Musée imaginaire* en het schrijven van de gelijknamige catalogus. Een afvaardiging nam deel aan het gespreksforum *Le choix de Vincent* tijdens de boekenbeurs Salon du Livre in Parijs. In 2003 is de uitgave voorbereid van het achtste deel van het *Van Gogh Museum Journal 2003*, dat in februari 2004 werd gepresenteerd. Dit *Journal* bevat de schriftelijke neerslag van een aantal lezingen die in 2002 werden gegeven tijdens het symposium *Van Gogh & Gauguin*. Zowel op het gebied van schilderijen als van tekeningen worden materiaal-technische onderzoeken verricht. Behalve het al genoemde De Mayerne-project participeert het museum in een onderzoek naar door Van Gogh gebruikte rode lakpigmenten (met ICN, National Gallery en Courtauld Institute te Londen); er wordt, met ICN, onderzoek gedaan naar de samenstelling van de inkt die Van Gogh in 1888-1890 gebruikte; en acht schilderijen van Johannes Bosboom uit het Museum Mesdag zijn uitvoerig onderzocht.

Expertise

Regelmatig voert het Van Gogh Museum expertises uit voor mensen die zich afvragen of zij een werk van Van Gogh in hun bezit hebben. Tot 2001 liep het aantal expertise-aanvragen gestaag op, van 174 in 1998 tot 353 in 2001. In 2002 daalde dat aantal tot 230, en 2003 kende precies hetzelfde aantal verzoeken.

Bibliotheek
en Documentatie

De gespecialiseerde bibliotheek van het Van Gogh Museum omvat circa 25.000 banden. Behalve literatuur over Van Gogh worden boeken en tijdschriften verzameld die betrekking hebben op de beeldende kunst uit de negentiende en vroeg-twintigste eeuw, met een accent op de Nederlandse en Franse kunst uit de periode 1840-1914. Dit ligt in het verlengde van het kunstacquisitiebeleid van het museum. Jaarlijks verwerft de bibliotheek circa 600 tot 1.000 – hoofdzakelijk nieuwe – publicaties. De bibliotheek en de professionele documentatie-afdeling ondersteunen de wetenschappelijke activiteiten in het museum. Het materiaal kan worden geraadpleegd in de leeszaal, die voor zowel wetenschappers als het algemene publiek toegankelijk is.

Bibliotheek

In 2003 werden 769 aanwinsten opgenomen in de bibliotheek. Een opmerkelijke aankoop waren vijf jaargangen van het Franse tijdschrift *Le rire* (1894-1899), een belangrijke versterking van de omvangrijke sectie laat-negentiende-eeuwse tijdschriften van de bibliotheek. In 2003 werd de nieuwe geautomatiseerde bibliotheekcatalogus voor de medewerkers en het publiek via de ADLIB Internetserver toegankelijk gemaakt. De catalogus is nu op het intranet en in de leeszaal van de bibliotheek te raadplegen.

De documentatie over de collectie en het werk en leven van Van Gogh wordt gestaag aangevuld. Ook dit jaar werden bijzondere archivalia ontvangen. Mevr. R. Hammacher-van den Brande, weduwe van prof. dr. A.M. Hammacher, schonk al in 2002 briefwisselingen en andere documenten van haar man; die donatie werd in 2003 verder aangevuld. De weduwe van dr. Jan Hulsker, mevr. C. Hulsker-Tassel legateerde het Van Gogh Museum belangrijke delen van het archief en de bibliotheek van haar man.

Restauratie

Twee bloemstillevens van Odilon Redon uit de Bongercollectie (s 468 en s 484) werden gerestaureerd en ondergingen een opvallende gedaanteverwisseling: na verwijdering van oppervlaktevuil, vernis en het aanbrengen van enige retouches kwam veel van het oorspronkelijke koloriet weer goed tot zijn recht. Vijf borduurwerken van Emile Bernard uit dezelfde collectie werden buitenshuis gerestaureerd door textielrestaurator Jennifer Barnett.

Drie werken uit Museum Mesdag werden eveneens behandeld; vermeldenswaard is de in 2002 begonnen en in 2003 voltooide behandeling van Jacob Maris' *Molen*, die leed onder een zeer vergeelde en vlekkerige vernis. Na verwijdering daarvan en verdere restauratie heeft het werk zijn ingetogen, frisse kleurnuances herwonnen. (Zie voor een compleet overzicht de bijlagen).

De externe papierrestauratoren Lingbeek en Van Daalen behandelden in het doorgaande restauratieproject van tekeningen van Van Gogh 19 werken. Zij restaureerden tevens 18 tekeningen van Odilon Redon uit de Bongercollectie.

Het Van Gogh Museum draagt zorg voor een uitgebreid programma van tijdelijke tentoonstellingen dat, overeenkomstig de missie van het museum, de bezoekers een gevarieerd en kwalitatief hoogstaand aanbod aan tentoonstellingen biedt over de kunst van de 19e eeuw.

In het kader van Vincent van Goghs 150ste verjaardag waren twee grote tentoonstellingen aan de naamgever van het museum gewijd. Beide belichtten een niet eerder getoond aspect van de kunstenaar, zijn voorbeelden en zijn navolgers, en keken dus bij wijze van spreken terug en in de toekomst.

In het voorjaar werd de tentoonstellingsvleugel geheel nieuw ingericht om daar onder de titel van *De keuze van Vincent* een 'Musée imaginaire' van de kunstenaar in te richten. Gebaseerd op het onderzoek van de wetenschappers van de afdeling Collecties werden zo'n tweehonderd schilderijen, tekeningen en prenten van bekende en onbekende kunstenaars getoond, die Van Gogh in zijn brieven noemt. Vincent was dus bij wijze van spreken gastconservator. De keuze en de confrontatie met zijn eigen werk viel verrassend uit. Hoogtepunten waren oude meesters zoals Rembrandt, Ruisdael en Van Goyen en avant-garde schilders zoals Gauguin, Seurat en Toulouse-Lautrec.

Voor de inrichting werd de in New York werkende Franse architect Thierry W. Despont aangetrokken wiens reputatie ondermeer gevestigd is door de restauratie van het Vrijheidsbeeld in New York en de inrichting van het Getty Museum in Los Angeles. De grafische vormgeving lag in handen van Frederik de Wal.

Met 527.685 bezoekers was *De keuze van Vincent* de derde best bezochte tentoonstelling in de geschiedenis van het Van Gogh Museum. Hij stond op de veertiende plaats in het jaaroverzicht van *The Art Newspaper*.

In de zomer werden de schilderijen van Van Gogh in een zeer contrasterende omgeving getoond, samen met naoorlogse kunstenaars uit de collectie van het Stedelijk Museum in: *Gogh Modern. Vincent van Gogh en de hedendaagse kunst*. De samenstellers, Jan Hein Sassen van het Stedelijk Museum, Melanie Verhoeven en Andreas Blühm van het Van Gogh Museum kozen voor vijf thema's: Kleur, Gebaar, Natuur, Mens: La condition humaine, en Mens: Met lichaam en ziel, om de veelzijdige invloed van de Nederlandse schilder op de hedendaagse creativiteit voor een breed publiek te verduidelijken. Het ging daarbij niet zozeer om stilistische invloeden maar vooral om de rol van Van Gogh als archetype van een kunstenaar wiens werk en leven niet van elkaar te scheiden zijn.

De tentoonstelling trok grote belangstelling – zo'n 366.000 bezoekers – en lokte bij publiek en pers zeer uiteenlopende en soms heftige reacties uit. De inrichting werd verzorgd door de Nederlandse architect Michaël van Leeuwen, de grafische vormgeving door Thonik.

De keuze van Vincent

Gogh Modern

- La Scala** In het najaar presenteerde het museum tegelijkertijd twee tentoonstellingen die bewust weinig met Van Gogh te maken hadden. De eerste was *La Scala: De opera en de Oriënt, 1780-1930*, met bijna 200 decor- en kostuumontwerpen van de meest vooraanstaande ontwerpers van hun tijd, die allemaal voor het befaamde operahuis in Milaan gewerkt hebben. Hoogtepunt waren de kostuums van de première van *Turandot* in 1926. De samenstellers waren Vittoria Crespi Morbio en Joke van Pelt, werkzaam bij respectievelijk het Teatro alla Scala en het Theater Instituut Nederland. Beide instellingen waren zeer behulpzaam bij dit project. Paul Toornend ontwierp een originele stellage van bamboe als drager voor de kunstwerken. VLM virtuele omgevingen maakte een computergeanimeerd panorama met het interieur van het Teatro alla Scala. De grafische vormgeving lag in handen van Michaël Snitker. Kees Hillen, directeur klassiek van de AVRO, zorgde voor een prachtig programma operamuziek op de achtergrond. Naast de gebruikelijke persrelaties werden voor *La Scala* ook de muziekcritici van de voornaamste dagbladen en de gespecialiseerde operapers over de tentoonstelling geïnformeerd. Op deze manier werd een andere doelgroep – liefhebbers van klassieke muziek/opera – bereikt dan het gewone tentoonstellingspubliek.
- Van Kirchner tot Beckmann** Op de bovenverdieping kon het museum eindelijk een lang gekoesterde wens vervullen door weer eens kunst uit de periode na Van Gogh te presenteren: *Van Kirchner tot Beckmann*. Hiervoor stelde de Hamburger Kunsthalle hun ruime en uitstekende verzameling tekeningen en prenten van het expressionisme ter beschikking. Kirchner, Schmidt-Rottluff, Heckel, Mueller van de groep *Die Brücke* en verder Nolde, Beckmann en Dix waren met belangrijke werken vertegenwoordigd. De inrichting en grafische vormgeving werden verzorgd door Studio Roozen, Amsterdam. Het publiek werd een uitgebreid gratis zaalblad aangeboden met een tekst van gastconservator Jill Lloyd.
- Prentenkabinet** In het prentenkabinet werden in 2003 vier tentoonstellingen gewijd aan prenten en grafiek uit de collectie van het Van Gogh Museum. Voor Van Gogh 150 werd de presentatie *Bij Vincent aan de muur* ingericht, met prenten die bij de kunstenaar aan de muur hingen (zie p. 10). In de herfst werd een selectie getoond van Edouard Vuillards grafische werk bestaande uit kleurrijke landschappen, intieme interieurs en theaterontwerpen. Voor een compleet overzicht zie de bijlagen.
- Op zoek naar Van Gogh** Van maart tot december was de foto-tentoonstelling *Op zoek naar Van Gogh* te zien. Een selectie van foto's van Vincent van de Wijngaard uit het gelijknamige boek.

De afdeling Educatie en Publieksservice brengt een zo breed mogelijk publiek (van jong tot oud) in aanraking met de kunst in het Van Gogh Museum door de bezoekers te informeren en enthousiasmeren en hen te laten genieten van kunst in het algemeen en van Van Gogh en zijn tijd in het bijzonder. De publieksservice waarborgt de gastvrijheid, openheid en toegankelijkheid van het museum en maakt hierbij gebruik van uiteenlopende informatiemiddelen.

In 2003 zette de afdeling Educatie & Publieksservice diverse middelen in om het publiek van informatie te voorzien. De Van Gogh Museum Agenda kwam vier keer uit en werd verspreid onder ruim 3500 Nederlandse abonnees in Nederland. Een digitale versie was ook in het Engels beschikbaar op de website. In samenwerking met Antenna Audio werd de audiotour bij de vaste collectie verder uitgebreid met toelichtingen bij 75 werken zodat het totaal nu op 100 objecten ligt. En, uniek in Nederland, de complete tour werd naast de zes Europese talen en het Japans vertaald in het Russisch en Chinees (Mandarijn). De informatieve plattegrond bij de informatiebalie wordt nu eveneens in het Russisch aangeboden. De wisselvitrine in de studieruimte werd ingericht met een actuele presentatie over de restauratiewerkzaamheden in het museum, onder de titel *Doorgelicht*.

Net als in voorgaande jaren hield het Economisch en Sociaal Instituut van de Vrije Universiteit een enquête onder de bezoekers. Dit onderzoek geeft een representatief beeld van het museumpubliek, hun nationaliteit, leeftijd, meningen en verwachtingen. Het publiek was in 2003 weer voornamelijk uit het buitenland afkomstig. De Amerikanen vormden met 18,4% de grootste groep, gevolgd door de Engelsen met 17,1%. Nederlanders waren met 10,2% van het totaal vertegenwoordigd. De bezoekers zijn overwegend hoog opgeleid en bezoeken regelmatig musea. De gemiddelde leeftijd was 34 jaar.

In 2003 werd de website uitgebreid met een pagina over sponsoring, met informatie voor en over sponsors en begunstigers. Ook kreeg de site een zoekfunctie waarmee vrijwel alle sectoren van de site werden ontsloten, en een FAQ-pagina (Frequently Asked Questions) waar de belangrijkste informatie over het museum en Vincent van Gogh wordt toegelicht. Daarnaast kwam er een meer aansprekend vormgegeven tentoonstellingsprogramma. De site is verder uitgebreid met een onderwijssite met daarbij een reserveringssysteem. Docenten vinden hier alle informatie over onderwijspakketten, rondleidingen en arrangementen en kunnen deze met dit systeem zelf bestellen en reserveren. Tot slot werden voor Kerstmis enkele speciale winter e-cards toegevoegd.

Informatiemiddelen

Publieksonderzoek

Internet

In het museum werden twee theatrale ontvangsten aangeboden aan jonge kinderen. De voorstelling *Guus*, over de vrouw van de kunstenaar Kees van Dongen die uit haar schilderij is gestapt, werd – vóór openingstijden – 40 keer uitgevoerd voor circa 1.250 kinderen van 6 tot 8 jaar. De voorstelling *Titia*, in het auditorium, werd vanaf april 20 keer uitgevoerd voor ruim 500 kinderen van 6 tot 9 jaar.

In samenwerking met Stichting Kunstweb Amsterdam werd een arrangement aangeboden aan het voortgezet onderwijs, met een informatieve krant en ontvangst in het museum. Dit werd 100 keer aangeboden, aan in totaal ruim 2.000 leerlingen.

Vanaf 1 oktober heeft het museum zijn toegangsbeleid voor scholen gewijzigd. Was een bezoek eerst gratis voor scholieren, nu werd daar per kind € 2,50 voor gevraagd, waarvoor de scholen nu altijd een ontvangst door een museumdocent krijgen en materiaal om in het museum te gebruiken. De regeling, inclusief docent en lesmateriaal, is beschikbaar voor Nederlandse en buitenlandse scholen. De belangstelling voor deze ontvangsten bleek nog steeds groot. Er was wel een kleine terugname te constateren, het museum ontving van oktober t/m december 5.236 scholieren, tegenover 6.890 in diezelfde periode in 2002. Toch bezochten in totaal 41.509 leerlingen het Van Gogh Museum.

Verder participeerde het Van Gogh Museum weer in het GRAS-project voor vmbo-leerlingen, een initiatief dat in 2001 werd opgezet met het Stedelijk Museum, Rijksmuseum en Amsterdams Historisch Museum. 900 leerlingen brachten een bezoek aan een van de instellingen, waar ze deelnamen aan de projecten *Museum at work* en *Trendwatcher*. Ook de leerlingen van de Amsterdamse Kunstkijkuren konden weer in het museum terecht. In 2003 werden 5.365 kinderen van groep 8 ontvangen en rondgeleid.

Ieder weekend werden in het kinderatelier workshops aangeboden. Na een rondleiding in het museum langs de vaste collectie of een tentoonstelling, kregen de kinderen in het atelier een opdracht waarmee ze zelf aan de slag konden gaan.

Alweer voor het vierde jaar brachten 32 leerlingen van de IMC-weekendschool een bezoek aan het Van Gogh Museum waar ze inspiratie opdeden voor het maken van een eigen kunstwerk, dat gedurende twee maanden in het museum werd tentoongesteld.

Het museum was gastheer voor het jaarlijkse symposium van de werkgroep Negentiende Eeuw en tevens gastheer én participant bij het symposium van het Molart-programma van de Nederlandse organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO).

Symposia

Tijdens de jaarlijkse Museumnacht (N8) op zaterdag 3 november trok het museum tussen 18.00 en 2.00 uur ruim 5.000 bezoekers. Het museum had gekozen voor een programma met rondleidingen waardoor bezoekers de vaste collectie en tentoonstellingen beter konden leren kennen. Geïnspireerd door de tentoonstelling *La Scala* was er pianomuziek, een muzikaal optreden met bekende operaliederen en werden er operafilms gedraaid. Bezoekers werden ontvangen door Bianca Castafiore, de operazangers die een rol speelt in de stripboeken van Kuifje.

Museumnacht

De afdeling Voorlichting, PR en Fondsenwerving verzorgt de publiciteit voor tentoonstellingen en evenementen in het Van Gogh Museum, licht pers en publiek in en zet zich in voor fondsenwerving. Grote evenementen als tentoonstellingen maar ook de actuele situatie of authenticiteitskwesties vragen om een alerte houding naar de media.

Voorlichting	De mediabelangstelling voor de activiteiten rondom de herdenking van de 150ste geboortedag van Van Gogh was, zowel nationaal als internationaal, bijna even overweldigend als voor de blockbuster <i>Van Gogh & Gauguin</i> een jaar eerder. Naast de publicitaire begeleiding bij de tentoonstellingen en overige evenementen bood de afdeling Voorlichting ondersteuning bij de bekendmaking van de aankoop van Gustave Caillebotte's <i>Uitzicht vanaf een balkon</i> . Het nieuws van de aanwinst werd door alle belangrijke dagbladen overgenomen en geïllustreerd met een (kleuren) afbeelding van het schilderij. Verder besteedden het NOS Journaal en het AT5 Nieuws een item aan deze gebeurtenis en wijdde het televisieprogramma <i>Nieuw in Nederland</i> van de AVRO er een uitzending aan.
Ontvangsten	Het Van Gogh Museum onderhoudt en ontwikkelt een uitgebreid netwerk van relaties in Amsterdam, Nederland en in het buitenland, variërend van kunstwetenschappers tot verzamelaars, museumcollega's en begunstigers. Het museum was meermalen gastheer bij exclusieve avondbezoeken voor zijn relaties. Zo werd de Apeldoorn Conference 2003 – in 1999 opgericht door Wim Kok en Tony Blair ter bevordering van de politieke contacten tussen Nederland en het Verenigd Koninkrijk – geopend met een ontvangst in het Van Gogh Museum. Verder werd tijdens <i>Gogh Modern</i> een speciale ontvangst georganiseerd voor hedendaagse beeldend kunstenaars.
Superbrand en Amsterdam Tourist Award 2003	In 2003 is het Van Gogh Museum samen met 53 andere merken uitgeroepen tot 'Superbrand' in Nederland. Het Van Gogh Museum is de eerste culturele instelling in Nederland die deze prijs in de wacht sleepte. Verder mocht directeur John Leighton de Amsterdam Tourist Award 2003 in ontvangst nemen. Deze onderscheiding wordt jaarlijks toegekend aan een persoon of instelling die zich direct of indirect buitengewoon verdienstelijk heeft gemaakt voor het toerisme naar en in Amsterdam.

In 2001 heeft het Van Gogh Museum een strategie ontwikkeld voor partnerships met het nationale en internationale bedrijfsleven. Uitgangspunten voor deze strategie zijn structurele partnerships waarbij elkaars merk versterkt wordt en waarbij gezamenlijke programma's worden ontwikkeld.

Promoting Partner Rabobank

Op 1 januari 2003 startte een vijfjarig *promoting partnership* tussen het Van Gogh Museum en de Rabobank. Binnen dit partnership was de Rabobank in 2003 hoofdsponsor van de tentoonstellingen *De keuze van Vincent* en *Gogh Modern*. Ook was het mede dankzij de Rabobank mogelijk om op 30 maart 2003 het museum tot 21.00 uur open te stellen. Gedurende heel 2003 mochten bezoekers op hun eigen verjaardag gratis naar binnen met een introduc e, waarbij ze bovendien een cadeautje ontvingen. In samenwerking met de Rabobank is voor deze bijzondere actie een landelijke affichecampagne ontwikkeld die tevens de aandacht vestigde op het partnership.

Sponsor Loterij

Sinds 1998 is het Van Gogh Museum samen met het Kröller Müller Museum, het Rijksmuseum en het Mauritshuis beneficiënt van de Sponsor Loterij. Jaarlijks levert de Sponsor Loterij een substantiële bijdrage voor de aankoop van nieuwe werken voor de collectie.

Viacom Outdoor

De landelijke affichecampagnes voor Van Gogh 150 en de twee grote tentoonstellingen in 2003 waren mogelijk dankzij de steun van Viacom Outdoor.

Het Van Gogh Museum publiceert boeken en andere uitgaven om de kennis over Vincent van Gogh en zijn werk, maar ook, in bredere zin, de kunst en cultuur van de 19e eeuw, te ontsluiten en verspreiden, teneinde een zo breed mogelijk lezerspubliek binnen en buiten het museum te bereiken, te inspireren en kennis te verschaffen.

In 2003 werden acht boeken gepubliceerd in nauwe samenwerking met diverse nationale en internationale uitgevers (voor een compleet overzicht zie de bijlagen). Het hoogtepunt was de publicatie (in zeven talen) van de catalogus *De keuze van Vincent. Van Goghs Musée Imaginaire* die in een oplage van 60.000 exemplaren door uitgever Mercatorfonds in co-edities werd verkocht aan gerenommeerde uitgevers als Abrams (VS), Thames and Hudson (GB), Editions de la Martinière (FR), Belser Verlag (Dui), 5 Continenti (IT), Lunwerk editores (SPA), Amsterdam University Press (NL) en Slovo in Moskou.

Publicatieprogramma

Ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van het museum werd een jubileumboek gemaakt: *Van Gogh Museum, een portret/a portrait*. Hiervoor beschreef John Leighton de historie van het relatief jonge museum met zijn bijzondere collectie en schetste journalist Bas Heijne het portret van Jo van Gogh-Bonger, de vrouw die zich met passie inzette voor de nalatenschap van haar zwager. Luuk Kramer maakte een uniek fotoportret van het museum.

Jubileumboek

Missie van het Museum Mesdag

Het Museum Mesdag (sinds 1990 onder beheer van het Van Gogh Museum), beoogt het woonhuis/museum van H.W. Mesdag, inclusief de werken, te behouden en te beheren voor het publiek en uitdrukking te geven aan het unieke karakter van de collectie in zijn bijzondere omgeving. De verzameling van het museum omvat in hoofdzaak Franse en Nederlandse schilderijen uit de periode van circa 1830 tot 1900, aangevuld met een uitgelezen collectie decoratieve kunst. De werken op papier van Museum Mesdag zijn ondergebracht in het Van Gogh Museum. Het museum vervult zijn missie door de collectie te ontsluiten voor publiek en wetenschap, en stelt zich ten doel de bekendheid van het museum te vergroten en in het verlengde daarvan meer publiek aan te trekken.

Tentoonstellingen	In 2003 presenteerde Museum Mesdag vijf nieuwe tentoonstellingen en bood het eenmaal een kunstenaar de gelegenheid in een van de zalen een atelier in te richten in de reeks Gastatelier.
Lourens Alma Tadema	In de tentoonstelling <i>Erkend en Miskend. Lourens Alma Tadema (1836-1912) in België en Nederland</i> , van 9 februari t/m 11 mei 2003, stond de in Friesland geboren kunstenaar Lourens Alma Tadema centraal. Opvallend in de tentoonstelling waren een aantal vroege werken: het eerste werk dat Alma Tadema tentoonstelde in Antwerpen op 8 augustus 1858, getiteld <i>Clotilde treurend bij het graf van haar kleinkinderen en Koningin Fredegonde aan het sterfbed van Preatextatus</i> uit 1864. De bijbehorende catalogus besteedde aandacht aan de opleidingsjaren en vroege carrière van Alma Tadema in België, en aan de ontvangst van zijn werk in Nederland.
Bernard Heesen	Onder de titel <i>Glazen gewrochten</i> exposeerde de vooraanstaande Nederlandse glaskunstenaar Bernard Heesen van 9 februari t/m 11 mei verspreid door het museum zijn moderne glassculpturen.
Antoon van Welie	Van 15 juni t/m 21 september presenteerden Het Museum Mesdag en het Louis Couperus Museum de dubbel-tentoonstelling <i>Antoon van Welie (1866-1956), portrettist en symbolist</i> . Aanleiding was het prachtige portret dat de Haagse schilder in 1916 van Louis Couperus heeft geschilderd en dat nog slechts van foto's en reproducties bekend is. Van Welie, die na zijn dood in vergetelheid raakte, was vooral bekend als portretschilder van belangrijke nationale en internationale tijdgenoten zowel op politiek als cultureel gebied. Minder bekend zijn zijn symbolistische schilderijen en pastels. Bij de tentoonstelling verscheen een uitgebreid poster/vouwblad.
Eetcultuur	Naar aanleiding van de actie Eetcultuur van de Nederlandse museumvereniging verzorgde Museum Mesdag van 2 september 2003 t/m 4 januari 2004 de expositie <i>Vlees, vis, groenten en fruit in Museum Mesdag. Eetcultuur belicht in de vaste collectie</i> .

De expositie *Jozef Israëls en Hendrik Willem Mesdag. Een bijzondere vriendschap in schilderijen, tekeningen, foto's en brieven* was te zien van 17 oktober t/m 4 januari 2004. In 1872 schilderden de vrienden Jozef Israëls (1824-1911) en Hendrik Willem Mesdag (1831-1915) elkaars portret. Mesdags portret geschilderd door Israëls is altijd in het bezit van Mesdag gebleven. Israëls' portret door Mesdag werd in 1999 door de Mesdagverzamelaar en -kenner Johan Poort geschonken aan het Van Gogh Museum / Museum Mesdag. Naast deze en andere schilderijen en tekeningen van de twee meesters van de Haagse School waren ook brieven, foto's, karikaturen en artikelen te zien die een levendig beeld gaven van hun vriendschap en hun belangrijke rol in het Haagse kunstleven van hun tijd. De expositie werd begeleid door een poster /vouwblad.

De Tilburgse kunstenaar Tineke Schuurmans (1962) werkte vanaf 7 juni t/m 7 september in het gastatelier in Museum Mesdag voor de ogen van bezoekers. Het resultaat van haar werkzaamheden werd van 17 oktober 2003 t/m begin januari 2004 in het museum gepresenteerd.

Gastatelier

Museum Mesdag biedt zijn publiek in samenhang met de tentoonstellingen een gevarieerd activiteitenprogramma. De exposities worden begeleid door lezingen en andere nevenactiviteiten. De groeiende belangstelling voor het museum resulteerde in een toename van het aantal rondleidingen, die door de conservator/manager werden gegeven. Ook los van de tentoonstellingen vonden evenementen in het museum plaats. Zo gaf het Haags Kamerensemble verscheidene concerten in de Stijkkamer van het museum. De website van het museum, www.museummesdag.nl, wordt steeds drukker bezocht, wat bijdraagt aan de stijging van de zaalverhuur.

Publieksservice

In 2003 werd gestart in Den Haag met een proef, waarbij vaste klassen naar hun 'eigen' museum in Den Haag gaan. Museum Mesdag en Panorama Mesdag werden vast 'gekoppeld' aan groep 5 en 6 van basisonderwijs. Het was een succes. Tien klassen bezochten de beide musea. De proef wordt nu omgezet in een vast educatieprogramma voor de Haagse musea.

Educatie

Museum Mesdag werkte in 2003 intensief samen met het Panorama Mesdag. Er werden twee lesprogramma's aangeboden: de Panorama-route voor het voortgezet onderwijs en de Mesdag-salon voor het basisonderwijs. Hierbij werd gebruik gemaakt van de expertise van Het Koorenhuis, een educatieve instelling in Den Haag.

Van Gogh Museum Enterprises BV

- werft fondsen om de programma's van het Van Gogh Museum te ondersteunen;
- ontwikkelt, produceert en verkoopt als groothandel producten die aan de collectie en de tentoonstellingen van het museum zijn gerelateerd;
- onderhoudt en exploiteert de beeldbank van het museum;
- verzorgt de voorverkoop van toegangstickets aan reisorganisaties en hotels;
- exploiteert samen met het Rijksmuseum de Museumshop aan het Museumplein in Amsterdam.

Overgangsjaar	Voor Enterprises was 2003 in verscheidene opzichten een overgangsjaar. Werkprocessen zijn gestroomlijnd en er is geïnvesteerd in productontwikkeling. Tevens lag een stevig accent op het verbeteren van de organisatie. Er moesten veel investeringen worden gedaan, waardoor het jaar afsloot met een nadelig saldo. Omdat het eenmalige investeringen betrof, moet dit als incidenteel worden beschouwd.
Werkprocessen	In 2003 zijn juridische standaarddocumenten ontwikkeld, zoals algemene verkoopvoorwaarden, distributie- en royaltyovereenkomsten. Soms was maatwerk nodig bij het opstellen van de contracten. Ook is een selectietraject gestart voor financieel-administratieve software die betrouwbaar aan specifieke kassa-software kan worden gekoppeld.
Productlijn	De in 2002 ingezette weg om tot een consistente productlijn te komen, werd in 2003 voortgezet. Met de ondersteuning van een art-director krijgen de producten een eigen herkenbaarheid, een eigen 'look and feel'. Het assortiment is met succes verder uitgebreid. De omzetten in de winkels zijn gegroeid en de belangstelling van distributeurs en kleinhandel voor de producten is toegenomen. De ansichtkaarten blijven het meest verkocht worden. Vaste topper is de <i>Zonnebloemen</i>: 69.698 stuks in 2003. Van het boek <i>100 Meesterwerken</i> (in 8 talen) werden 34.800 exemplaren verkocht. Daarna waren achtereenvolgens de pennen, mokken (21.142 stuks van de <i>Zonnebloemen</i>), boekenleggers (15.011 stuks van de <i>Zonnebloemen</i>), Magic Cube en magneten (13.681 van de <i>Zonnebloemen</i>) de best verkochte producten.
Internationale distributie	In 2003 is besloten dat internationaal de afzet van de producten via distributeurs moet plaatsvinden. Deze distributeurs moeten beschikken over lokale afzetkanalen en netwerken en op efficiënte wijze aan museumwinkels, giftshops en souvenirwinkels kunnen leveren.

In de Verenigde Staten is een distributeurgroep met ondersteuning van Enterprises halverwege het jaar van start gegaan. De distributiegroep heeft stevige wortels in de museumwereld en de eerste resultaten zijn veelbelovend.

Met een Japanse distributeur zijn onderhandelingen gestart. Deze distributeur beschikt eveneens over een goed netwerk in de museumwereld en gaat zelf een museumwinkel in Osaka openen waarin de Van Gogh-producten een toonaangevende plaats krijgen.

Ten slotte zijn onderhandelingen gestart met een Oostenrijkse distributeur die de exclusieve rechten voor een aantal landen in Centraal Europa wil verwerven. De distributeur beschikt over een exclusieve museumwinkel in Wenen.

Enterprises heeft van Jacob Gelt Dekker van Van Gogh International B.V. de rechten overgenomen van wereldwijd afgesloten licenties op het gebruik van de woordmerken Van Gogh en Vincent van Gogh.

Licenties

Eind 2003 zijn onderhandelingen gestart met een bedrijf in Hong Kong dat gespecialiseerd is in het werken met sublicentiehouders. De royalties uit de beschikbare rechten worden naar internationaal gebruik gelijkelijk verdeeld over de eigenaar van de licenties en de licentienemer. Begin 2004 is een licentieovereenkomst gesloten voor China, Hong Kong en Macao.

Halverwege 2003 is de directeur van Enterprises weggegaan. Er is een interim-manager aangesteld om de overgangsfase van de organisatie te begeleiden en van impulsen te voorzien. Medewerkers kregen cursussen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aangeboden.

Organisatie

Personeelsbestand	31 december 2003 werkten er bij het Van Gogh Museum 156 medewerkers. Het aantal fte's bedroeg 135,25. Het aantal werknemers, zowel vast als tijdelijk, dat in dienst trad was 22. Uit dienst traden 23 medewerkers, voornamelijk personeelsleden met een tijdelijke arbeidsovereenkomst.
Ziekteverzuim	Het terugdringen van het ziekteverzuim was een van de speerpunten in het arbobeleid. Daartoe zijn activiteiten ondernomen als voorlichting aan medewerkers, trainingen voor leidinggevenden, til-instructies en werkplekonderzoeken. Het verzuim daalde niet substantieel: het percentage was 8,1%, tegen 8,2% in 2002 door de griepgolf en het groot aantal langdurig zieken in de tweede helft van 2003. Verheugend is dat het ziekteverzuim bij de afdeling Beveiliging is gedaald van bijna 16% naar 12%.
Sociaal Jaarverslag	Met ingang van 2003 wordt over het personeelsbeleid jaarlijks gedetailleerd verslag gedaan in een Sociaal Jaarverslag. Daarin worden de ontwikkelingen op het gebied van arbeidsvoorwaarden, personeelsbeleid, arbeidsomstandigheden en medezeggenschap opgenomen.
ICT	De afdeling ICT heeft projectmatig een aantal belangrijke processen in de organisatie verbeterd en ondersteund. Het Van Gogh Museum heeft nu een nieuwe telefooncentrale en vaste verbindingen tussen alle kantoorpanden. Het netwerk, de toegang tot het internet en de website zijn beter beveiligd. Ook heeft de afdeling een nieuw kassasysteem geselecteerd.
Beveiliging	Het Van Gogh Museum heeft in samenwerking met de Rijksgebouwendienst en het ministerie van OC en W bouwtechnische, elektronische en personele maatregelen getroffen om het gebouw en de collectie nog beter te beveiligen. Daarnaast is een plan opgesteld voor de uitvoering van de aanbevelingen uit de <i>security audit</i> die eind 2002/begin 2003 is gehouden.
Ondernemingsraad	Het museum heeft ook dit jaar door een goed functionerende ondernemingsraad uitvoering gegeven aan medezeggenschap in de organisatie. In de vergaderingen zijn het sociale beleid, het ziekteverzuimbeleid en de arbozorg regelmatig aan de orde gekomen. Daarnaast is het museum lid van de Vereniging van ex- Rijksmusea (VRM); in dit kader is opnieuw een cao voor anderhalf jaar afgesloten.

De bezoekcijfers vanaf 1995 bedroegen:

	Van Gogh Museum	Museum Mesdag	
1995	837.620		
1996	971.479	20.612	a.
1997	1.018.681	16.454	
1998	758.263	11.446	b.
1999	763.448	8.513	c.
2000	1.312.204	6.208	
2001	1.276.309	10.553	d.
2002	1.592.771	15.252	e.
2003	1.341.586	12.515	

- a. bezoekersaantal vanaf de heropening (oktober 1996)
- b. bezoekersaantal t/m 31 augustus 1998
- c. bezoekersaantal vanaf 24 juni 1999
- d. de lichte daling houdt verband met de gebeurtenissen van 11 september 2001 in de USA
- e. tijdens de *Van Gogh & Gauguin* tentoonstelling bezochten 739.117 mensen het Van Gogh Museum

* Schilderijen

* Gustave Caillebotte (1848-1894), *Uitzicht vanaf een balkon*, 1880. Doek, 65,6 cm x 54,9 cm. Atelierstempel l.o.: G. Caillebotte. s 508 S/2003

* Tekeningen

* Jan Toorop (1858-1928), *Cor Cordium*, 1891. Potlood en krijt op velijn papier op karton, 58,3 cm x 55,1 cm. Gesigneerd r.o.: J Th Toorop. d 1118 S/2003

* Prenten

* Emile Bernard (1868-1941), *De wandeling of Vijf vrouwen in Parijs*. Zinkografie, 20 cm x 23,5 cm. Gesigneerd r.o. met potlood: Emile Bernard. p 2359 S/2003

* Henri Rivière (1864-1951), *De begrafenis met paraplu's*, 1891. Houtsneede, 34,5 cm x 24,5 cm. Gesigneerd l.o. met potlood: Henri Rivière. p 2360 S/2003

* Théophile-Alexandre Steinlen (1859-1923), *Tournée du Chat Noir, avec Rodolphe Salis*, 1896. Lithografie, 134,5 cm x 93 cm. p 2361 S/2003

* Antoine Vollon (1833-1900), *Moulin de la Galette à Montmartre*, 1875. Ets, 49,7 cm x 33 cm. Gesigneerd l.b. in de plaat: A Vollon, p 2433 S/2003

Van Gogh Museum

Emile Bernard, *Vrouw zittend in veld*, s 475 N/1996
 Emile Bernard, *Gezicht op Semur met waterval*, s 483 N/1996
 Odilon Redon, *Roses dans un vase sur guéridon*, s 468 N/1996
 Odilon Redon, *Veldboeket in groene vaas*, s 484 N/1996
 Odilon Redon, *Veldboeket in bruine vaas*, s 474 N/1996
 Emile Bernard, *Bretonse vrouwen*, v 109 N/1996
 Emile Bernard, *Salomé*, v 110 N/1996
 Emile Bernard, *Planten en bloemen op grijs fond*, v 111 N/1996
 Emile Bernard, *Planten en bloemen op oranje fond*, v 112 N/1996
 Emile Bernard, *Planten en bloemen op geel fond*, v 113 N/1996
 Emile Bernard, *Spiegellijst en plank*, v 114 N/1996 en v 115 N/1996
 Emile Bernard, lijst van *Vrouw zittend in veld*, s 475 N/1996

Museum Mesdag

Johannes Bosboom, *Interieur van de Grote of Duitse synagoge, Den Haag*, HWM 40
 Jacob Maris, *De molen*, HWM 190
 Georges Michel, *De windmolen*, HWM 259

* Musée d'Orsay, Parijs
 * **The French taste for Spanish painting**
 * **16.09.2002 – 06.01.2003**
 * Zie jaarverslag 2002
 * Fries Museum, Leeuwarden
 * **Starring Lourens Alma Tadema**
 * **20.09.2002 – 19.01.2003**
 * Zie jaarverslag 2002
 * Museum Mesdag, Den Haag
 * **Erkend en Miskend. Lourens Alma Tadema**
 * **(1836-1912) in België en Nederland**
 * **2.02.2003 – 11.05.2003**
 * Lourens Alma Tadema, *Een zwijgende raadsman*, d 255 B/2002
 * Lourens Alma Tadema, *Door een Romeinse boog*, s 101 B/1991
 * Lourens Alma Tadema, *Hadrianus op bezoek bij een Romeins-Britse pottenbakker*, s 137 B/1996
 * Lourens Alma Tadema, *De zanger George Henschel*, s 426 M/1991
 * Lourens Alma Tadema, *Ons hoekje: portret van Anna en Laurens Alma Tadema*, s 454 S/1995
 * Nationalmuseum, Stockholm
 * **French impressionism**
 * **27.09.2002 – 19.01.2003**
 * Zie jaarverslag 2002
 * Rijksmuseum Twenthe, Enschede
 * **Hoorn des Overvloeds**
 * **5.10.2002 – 12.01.2003**
 * Zie jaarverslag 2002
 * Rijksmuseum, Amsterdam
 * **De Haas en de Maan**
 * **5.10.2002 – 5.01.2003**
 * Zie jaarverslag 2002

Kunsthalle Bremen, Bremen**Van Gogh - Felder****19.10.2002 – 26.01.2003**

Zie jaarverslag 2002

Stedelijk Museum De Lakenhal, Leiden**Floris Verster****25.10.2002 – 3.03.2003**

Zie jaarverslag 2002

Casa dei Carraresi, Treviso**L'impressionismo e l'eta di Van Gogh****9.11.2002 – 13.04.2003**

Zie jaarverslag 2002

Museum Boijmans van Beuningen in Rotterdam**Van Monet tot Picasso****15.11.2002 – 2.02.2003**

Zie jaarverslag 2002

Groninger Museum, Groningen**18.01.2003 – 4.05.2003****Koninklijk Museum voor Schone Kunsten, Antwerpen****17.05.2003 – 17.08.2003****Fatale vrouwen**Max Klingler, *Kop van de Nieuwe Salomé*, v 107 S/1996**Kunsthall, Rotterdam****Miracle de la couleur. Impressionisme en post-impressionisme****18.01.2003 – 25.05.2003**

Andries Bongers, brief aan zijn ouders, b 1604 V/1970

Andries Bongers, brief aan Hermina Bongers, b 1647 V/1970

Jan Veth, brief aan Theo van Gogh, b 3573 V/1984

Tate Britain, Londen**Romantic Painting in England and France****6.02.2003 – 11.05.2003**Eugène Isabey, *Schipbreuk*, d 1089 S/1999**The Toledo Museum of Art, Toledo****Van Gogh: Fields****21.02.2003 – 18.05.2003**Vincent van Gogh, *Man met zeis in het koren en andere figuren*, d 210 V/1962Vincent van Gogh, *Vrouw in het koren werkend*, d 214 V/1962Vincent van Gogh, *Veld met bloemen bij Arles*, s 37 V/1962Vincent van Gogh, *Korenaren*, s 88 V/1962Vincent van Gogh, *Korenveld met klaprozen*, s 244 B/2001**Statens Museum for Konst, Kopenhagen****Impressionism, Postimpressionism and Scandinavia****21.02.2003 – 25.05.2003**Vincent van Gogh, *Oevers van de Seine*, s 77 V/1962**The Metropolitan Museum of Art, New York****The French taste for Spanish painting****25.02.2003 – 8.06.2003**Théodule Ribot, *Stilleven met eieren*, s 463 S/1997**Complesso del Vittoriano, Rome****Il ritratto impressionista****7.03.2003 – 6.07.2003**Armand Guillaumin, *Zelfportret met palet*, s 228 V/1962**Fondation Beyeler, Basel****Expressive trends****30.03.2003 – 10.08.2003**Vincent van Gogh, *Schedel*, s 123 V/1962

Drukkerijmuseum, Etten-Leur**De wereld van Vincent van Gogh****5.04.2003 – 1.01.2004**

45 affiches voor diverse Van Gogh-tentoonstellingen uit het Van Gogh Museum archief

Bunkamura Museum of Art, Tokyo**10.04.2003 – 13.07.2003****Fukuoka City Museum of Art, Fukuoka****24.07.2003 – 26.09.2003****Jean-François Millet and Naturalism in Europe**

Vincent van Gogh, *De schovenbindster* (naar Millet), s 172 V/1962

The Metropolitan Museum of Art, New York**Manet and the American Civil War****3.06.2003 – 17.08.2003**

Edouard Manet, *De pier van Boulogne-sur-Mer*, s 507 S/2002

Singer Museum, Laren**Zadkine en zijn leerlingen****13.09.2003 – 11.01.2004**

Ossip Zadkine, Model voor het beeld *Vincent en Theo van Gogh, zittend*, v 8 V/1965

Ossip Zadkine, Model voor het beeld *Vincent en Theo van Gogh, staand*, v 9 V/1982

Museum Het Valkhof, Nijmegen**Jan Toorop – portrettist****13.09.2003 – 23.11.2003**

Jan Toorop, *Zelfportret in het atelier*, s 388 M/1989

Sompo Japan Museum of Art, Tokyo**Van Gogh and His Contemporaries****20.09.2003 – 14.12.2003**

Richard Roland Holst, *Catalogus Van Gogh tentoonstelling 1892*, bvg 5301 BVG

Onbekend, *Herfstbloemen*, n 26 V/1962

Utagawa Hiroshige II, *Bloemen en vogels*, n 110 V/1962

Peter Behrens, *Waterlelies*, p 994 V/2000

Maurice Denis, *Le bouquet matinal, les larmes (Amour, no. III)*, p 1182 V/2000

George Auriol, *Irissen*, p 1372 V/2000

Vincent van Gogh, *Zonnebloemen*, s 31 V/1962

Vincent van Gogh, *Uitgebloeide zonnebloemen*, s 121 V/1962

Vincent van Gogh, *Vaas met gladiolen en herfstasters*, s 144 V/1962

Vincent van Gogh, *Flesje met bloemen*, s 182 V/1962

Georges Jeannin, *Vaas met bloemen*, s 235 V/1962

Adolphe Monticelli, *Bloemstillevens*, s 251 V/1960

Isaac Israëls, *Lezende vrouw naast Van Goghs*

'Zonnebloemen', s 451 N/1995

Ernest Quost, *Veld met stokrozen*, s 457 V/1996

Camille Pissarro, *Stilleven met pioenrozen*

en boerenjasmijn, s 502 S/2000

Melkkan, v 39 V/1978

Vaas, v 40 V/1978

Casa dei Carraresi, Treviso**L'Oro e l'azzurro****9.10.2003 – 7.03.2004**

Vincent van Gogh, *Bloeiende amandelboom*, s 35 V/1962

Vincent van Gogh, *Kreupelhout*, s 111 V/1962

Vincent van Gogh, *Zeegezicht bij Les Saintes-Maries-de-la-Mer*, s 117 V/1962

Gustave Courbet, *Gezicht op de Middellandse Zee bij Maguelonne*, s 455 V/1996

Museum Mesdag, Den Haag**Jozef Israëls en Hendrik Willem Mesdag****10.10.2003 – 7.01.2004**

Jozef Israëls, brief aan Slagmuller, b 4353 M/1991

Jozef Israëls, brief aan onbekende handelaar, b 7213 S/1999

Portretfoto van Jozef Israëls met palet in de hand, b 7215 S/1999

Visitekaartje van H.W. Mesdag, b 7256 S/2002
 Hendrik Willem Mesdag, Schetsboek, d 211 B/1993
 Hendrik Willem Mesdag, Schetsboek, d 212 B/1993
 Hendrik Willem Mesdag, Schetsboek, d 214 B/1993
 Hendrik Willem Mesdag, Schetsboek, d 215 B/1993
 Jozef Israëls, *Naaischool te Katwijk*, d 913 M/1989
 Jozef Israëls, *Studie voor Alleen op de wereld*, d 1094 M/1992
 Jozef Israëls, *Portret van de vrouw van de schilder*, p 755 V/1994
 Jozef Israëls, *Meisje leunende op een schop*, p 1917 S/2000
 Jozef Israëls, *De roker*, p 1918 S/2000
 Jozef Israëls, *Boerengezin aan de maaltijd*, s 383 V/1987
 Jozef Israëls, *Een kind in zijn stoeltje spelend*, t 733 V/1962

Gemeentemuseum, Den Haag

Johan Barthold Jongkind

11.10.2003 – 17.01.2004

Johan Barthold Jongkind, *De pier van Honfleur*, s 460 V/1996

The Art Institute of Chicago, Chicago

Manet and the Sea

19.10.2003 – 4.01.2004

Edouard Manet, *De pier van Boulogne-sur-Mer*, s 507 S/2002

Staatliche Kunsthalle, Karlsruhe

Eugène Delacroix

1.11.2003 – 1.02.2004

Eugène Delacroix, *Avond na een veldslag*, hwm 112

Teylers Museum, Haarlem

Jacob Maris. Ik denk in mijn materie

15.11.2003 – 8.02.2004

Jacob Maris, *Dienstmeisje*, hwm 192

Jacob Maris, *Tegen de avond*, hwm 196

* Langdurige bruiklenen
* door het Van Gogh Museum

* Langdurige bruiklenen
* aan het Van Gogh Museum

* Bruikleen aan Museum Mesdag

* Langdurige bruiklenen door het Van Gogh Museum

* **Stedelijk Museum De Lakenhal, Leiden**

* **1.03.2003 – 1.03.2004**

* Floris Verster, *Papavers*, s 413 M/1990

* **National Gallery, Londen**

* **10.11.2003 – 10.11.2004**

* Vincent van Gogh, *De zouaaf*, s 67 V/1962

* **Langdurige bruiklenen aan het Van Gogh Museum**

* **Privé-verzameling**

* **1.05.2003 – 1.03.2004**

* Edvard Munch, *Wintermorgen*, s 262 B/2003

* **Triton Foundation**

* **15.09.2003 – 15.03.2004**

* Edouard Vuillard, *La Salle Gaveau of Madame Jourdan-*

* *Morhange viool spelend*, d 263 B/2003

* **National Gallery, Londen**

* **10.11.2003 – 10.11.2004**

* Camille Pissarro, *Boulevard Montmartre bij nacht*, s 266 B/2003

* **Privé-verzameling**

* **8.09.2003 – 8.09.2004**

* Brief van Vincent van Gogh aan Hermanus Gijsbertus Tersteeg,

* b 265 B/2003

* **Bruikleen aan Museum Mesdag**

* **Privé-verzameling**

* **15.09.2003 – 15.09.2005**

* Schildersezels, v 264 B/2003

Van Gogh tot op de micrometer: een presentatie van technisch onderzoek naar schilderijen van Van Gogh
3 mei 2002 – 23 november 2003

American Beauty: Schilderijen en beelden uit het Detroit Institute of Arts, 1770-1920
18 oktober 2002 – 19 januari 2003

Fire & Ice: Schatten uit de fotocollectie van Frederic Church
18 oktober 2002 – 19 januari 2003

Japanse beestenboel (prentenkabinet)
28 november 2002 – 26 januari 2003

De Keuze van Vincent: Van Gogh's 'Musée Imaginaire'
14 februari – 15 juni 2003

Bij Vincent aan de muur (prentenkabinet)
28 februari – 1 juni 2003

Op zoek naar Van Gogh: Van Zundert tot Auvers. Foto's van Vincent van de Wijngaard
27 maart – 8 februari 2004

Nieuwe grafiek: aanwinsten (prentenkabinet)
6 juni – 28 september 2003

Gogh Modern: Vincent van Gogh en de hedendaagse kunst
27 juni – 12 oktober 2003

Edouard Vuillard (1868-1940), grafiek uit het Van Gogh Museum (prentenkabinet)
3 oktober 2003 – 11 januari 2004

La Scala: De opera en de oriënt, 1780-1930
7 november 2003 – 8 februari 2004

Van Kirchner tot Beckmann: Expressionistische tekeningen en prenten uit de Hamburger Kunsthalle
7 november 2003 – 8 februari 2004

Van Gogh Museum Journal 2002

John Leighton, Sjraar van Heugten, Rachel Esner, Chris Stolwijk, Leo Jansen (red.), Van Gogh Museum, wetenschappelijk jaarboek, Engelstalig, maart 2003, 160 pag.'s.

De Keuze van Vincent

Van Goghs *Musée Imaginaire*

Chris Stolwijk, Sjraar van Heugten, Leo Jansen en Andreas Blühm (red.) m.m.v. Nienke Bakker, Van Gogh Museum/ Mercatorfonds, 2003, tentoonstellingscatalogus in Nederlands, Engels, Frans, Duits, Spaans, Italiaans en Russisch, 320 pag.'s.

Van Goghs *Musée Imaginaire*

Chris Stolwijk en Irene Smets (red.) Van Gogh Museum/Tijdsbeeld, 2003. Publieksgids bij *De Keuze van Vincent*, in Nederlands, Engels, Frans, 64 pag.'s.

Op zoek naar Van Gogh. Van Zundert tot Auvers

Vincent van de Wijngaard (foto's) en Jack Nouws, Van Gogh Museum/Waanders Uitgevers, 2003. In Nederlands, Engels, Frans, 144 pag.'s.

Van Gogh Museum. Een portret / a portrait

John Leighton en Bas Heijne met foto's van Luuk Kramer, Van Gogh Museum/Waanders Uitgevers, 2003. Uitgegeven ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van het museum. Tweektalig: Nederlands – Engels.

Gogh Modern

Vincent van Gogh en de hedendaagse kunst

Andreas Blühm, Jan Hein Sassen, Melanie Verhoeven en Nathalie Heinich, Van Gogh Museum/Stedelijk Museum/NAi Uitgevers, 2003. Tentoonstellingscatalogus in Nederlands en Engels, 136 pag.'s.

Het Van Gogh Boek

Vincent van Gogh van A-Z

Shelley Rohde, Van Gogh Museum/Thoth Uitgevers, 2003. In Nederlands en Engels, 160 pag.'s.

La Scala, de opera en de Oriënt, 1780-1930

Grote gevoelens en verre verschieten

Vittoria Crespi, Joke van Pelt, Andreas Blühm, Mariette Haveman, tentoonstellingspublicatie in samenwerking met het tijdschrift *Kunstschrift*, 2003. In Nederlands en Engels, 52 pag.'s.

Museum Mesdag

Erkend en miskend. Lourens Alma Tadema (1836-1912) in België en Nederland

Maartje de Haan en Saskia de Bodt, Ludion, 2003. Tentoonstellingspublicatie, 120 pag.'s.

Nevenfuncties

Caroline Breunese

bestuurslid sectie Publiek en Presentatie,
Nederlandse Museumvereniging (NMV)

Maartje de Haan

- bestuurslid museumplatform Den Haag
- voorzitter Stichting Kunsthistorisch en Geschiedkundige Projecten (SKGP)
- voorzitter Stichting Den Haag in Beeld

Ella Hendriks

- deelname aan het De Mayerne-project;
- deelname aan het zogenaamde Rode Lak-project, een samenwerkingsverband van ICN, Courtauld Institute en National Gallery (beide te Londen) waarin onderzoek wordt gedaan naar de verscheidene rode lakpigmenten in door Van Gogh gebruikte verven.

Leo Jansen

- begeleiding van Wouter van der Veen bij zijn promotie-onderzoek naar het Frans en de invloed van de Franse literatuur in de brieven van Van Gogh (Universiteit Utrecht);
- bestuurslid van de Stichting Willem Witsen en lid van de projectgroep die de uitgave van de volledige correspondentie van deze kunstenaar voorbereidt.

Ruth Kervezee

- voorzitter van het Overleg Amsterdamse Musea (OAM)

John Leighton

- bestuurslid De Pont Museum, Tilburg;
- bestuurslid Stichting Nederlandse Kunsthistorische Publicaties;
- bestuurslid *Art Matters* (een nieuw tijdschrift voor technische en kunsthistorische studies);

- lid adviesraad OCG (Onderzoeksinstituut voor Geschiedenis en Cultuur, Universiteit Utrecht);
- Steering Board Member, Apeldoorn Conference (jaarlijkse conferentie om de Brits-Nederlandse relaties te promoten).
- lid van adviescommissie: Vereniging Rembrandt; Vetting Committee, Tefaf, Maastricht; NWO voorbereidingscommissie, onderzoeksprogramma 'Transformaties in Kunst en Cultuur'.

Chris Stolwijk

- lid promotiecommissie Robert Verhoogt (UVA 10-02-2004).

Louis van Tilborgh

- redactielid van het tijdschrift *Simiolus*.

Heidi Vandamme

- secretaris van de sectie PR & Marketing van de Nederlandse Museumvereniging (NMV);
- secretaris van de ondernemingsraad (OR).

Lezingen

Edwin Becker, 'Vincent's keuze', lezing voor CKV-docenten, Katholieke Universiteit Nijmegen, 31 januari 2003.

Edwin Becker, 'Vincent's keuze', lezing en rondleiding voor Stichting Academische Reizen, 6 mei 2003.

Edwin Becker, 'Antoon van Welie', Museum Mesdag, Den Haag, 20 juni 2003.

Andreas Blühm, 'Van Gogh's Museum without Walls, Carnegie Museum of Art, Collector's Club, Pittsburgh, 22 mei 2003.

Andreas Blühm, 'Gogh Modern', Van Gogh Museum, Amsterdam, 28 september 2003.

Andreas Blühm, 'The Photograph and the American Dream', Skirball Cultural Center, Los Angeles, 16 oktober 2003.

Andreas Blühm, 'Fête des lumières, Philips: Licht!', Lyon, 9 december 2003.

Suzanne Bogman, 'Building an international publications list at the Van Gogh Museum', International Association of Museum Publishers, Frankfurt, Buchmesse, 8 oktober 2003.

Maartje de Haan, 'Creatief management', vier lezingen voor het Ministerie van Algemene Zaken, het Ministerie van Sociale Zaken en de directeuren van verschillende departementen in Den Haag.

Ella Hendriks, twee presentaties over de voortgang van project P6 aan de De Mayerne stuurgroep, Amsterdam, 23 mei 2003 en 7 november 2003.

John Leighton, 'A musée imaginaire for the 19th century', Kunsthal, Rotterdam, 25 januari 2003.

John Leighton, 'The Van Gogh Museum', Christie's, Amsterdam, 6 februari 2003.

John Leighton, 'An ear for history: the making of the Van Gogh myth', Genootschap Nederland-Engeland, Den Haag, 21 mei en 12 december 2003

John Leighton, 'Manet to Van Dongen. Recent acquisitions by the Van Gogh Museum', Decorative & Fine Arts Society, Den Haag, 18 november 2003

Hans Luijten, 'Amsterdam in de brieven van Van Gogh', Ons' Lieve Heer op Solder, Amsterdam, 11 juli 2003.

Jan Gorm Madsen, 'Gustave Caillebotte en het Japonisme', Amsterdam, Van Gogh Museum, 27 november 2003, Vereniging Rembrandt te gast in het Van Gogh Museum.

Chris Stolwijk, 'Van Goghs waardering voor het landschap', Amsterdam, Van Gogh Museum, 14 april 2003, NRC Handelsbladlezing.

Chris Stolwijk, 'De missie van een museum: het onderzoek binnen het Van Gogh Museum', Amsterdam, Stedelijk Museum, 23 mei 2003 (Studiemiddag Onderzoekschool Kunstgeschiedenis '*Kan de laatste kunsthistoricus het licht uitdoen?*)

Chris Stolwijk, 'Kunstwoekeraars! Bedrog en de 19de-eeuwse kunsthandel', Amsterdam, Van Gogh Museum, 22 november 2003, Symposium Leugens en bedrog in de negentiende eeuw (Werkgroep Negentiende eeuw).

Publicaties

- Nienke Bakker, 'Over natuurmensen en arbeiders – Van Gogh en het volk', in: Chris Stolwijk, Sjraar van Heugten, Leo Jansen en Andreas Blühm (red.), *De keuze van Vincent: Van Goghs Musée imaginaire*, Amsterdam & Antwerpen 2003, pp. 87-98.
- Nienke Bakker, 'Chronologie', in: Chris Stolwijk, Sjraar van Heugten, Leo Jansen en Andreas Blühm (red.), *De keuze van Vincent: Van Goghs Musée imaginaire*, Amsterdam & Antwerpen 2003, pp. 303-305.
- Edwin Becker, 'Zwoele erotiek of lege stilte. Rossetti's reputatie rond 1900', in tent.cat. *Dante Gabriel Rossetti*, Amsterdam/Liverpool/Zwolle, 2003, pp. 111-129.
- Andreas Blühm, 'Suggerioni dal passato: Van Gogh et l'antico ad Amsterdam', *Art e dossier* 187 (maart 2003), pp. 6-13
- Andreas Blühm, 'Van Gogh tra antico e moderno', *Art dossier* (maart 2003)
- Andreas Blühm, Melanie Verhoeven, Jan Hein Sassen 'Van Gogh en de moderne kunst en de invloed van de moderne kunst op Van Gogh', in: tent.cat. *Gogh Modern. Vincent van Gogh en de hedendaagse kunst*, Amsterdam (Van Gogh Museum) 2003, pp. 13-25.
- Andreas Blühm, 'Special effects: Illusie in de kunst en op de planken', in: *Kunstschrift* 5 (november 2003), pp. 15-21
- Maartje de Haan, 'Erkend en miskend. Lourens Alma Tadema (1836-1912) in België en Nederland', *Kunst & Antiekrevue* 19 (3), pp. 5-8.
- Maartje de Haan, 'Een bijzondere vriendschap. Jozef Israëls en Hendrik Willem Mesdag', *Kunst & Antiekrevue* 19 (7), pp. 7-10.
- Maartje de Haan en Saskia de Bodt, 'Erkend en miskend. 'Lourens Alma Tadema (1836-1912) in België en Nederland'', Amsterdam 2003.
- Sjraar van Heugten, 'Werken in zwart-wit en in kleur – Van Goghs waardering voor koloriet en techniek', in: Chris Stolwijk, Sjraar van Heugten, Leo Jansen en Andreas Blühm (red.), *De keuze van Vincent: Van Goghs Musée imaginaire*, Amsterdam & Antwerpen 2003, pp. 123-132.
- Sjraar van Heugten, 'Werken van Van Gogh in de collectie E.G. Bührle', in: mus.cat. Collectie E.G. Bührle (nog te verschijnen).
- Sjraar van Heugten, 'Symbols of hope and consolation: Van Gogh's *Sunflowers* and *La berceuse*', in: tent.cat. [N. Senzoku (ed.)], *Van Gogh and flowers. Van Gogh and his contemporaries with special focus on his 'Sunflowers'*, Tokio (Sompo Japan Museum of Art) 2003. pp. 24-32.
- Sjraar van Heugten, Recensie van Robert-Jan Muller (monografie) en Saskia Wijne (catalogus), *Erik Andriessse*, Zwolle (Waanders Uitgevers) 2003, *Jong Holland* 19 (2003) 1, p. 41.
- Sjraar van Heugten, 'Gustave Caillebotte, Uitzicht vanaf een balkon', *Bulletin van de Vereniging Rembrandt* 13 (2003) 3, pp. 22-24.
- Sjraar van Heugten en Chris Stolwijk, 'Een passie voor kunst – De smaak van Vincent van Gogh', in: Chris Stolwijk, Sjraar van Heugten, Leo Jansen en Andreas Blühm (red.), *De keuze van Vincent: Van Goghs Musée imaginaire*, Amsterdam & Antwerpen 2003, pp. 9-12.

- Leo Jansen, Hans Luijten en Fieke Pabst, 'Paper endures: documentary research into the life and work of Vincent van Gogh', *Van Gogh Museum Journal* 2002, pp. 26-39.
- Leo Jansen, 'Literatuur als leidraad. Vincent van Gogh als lezer', *Literatuur* 20 (2003) 1, pp. 20-26.
- Leo Jansen, Hans Luijten en Erik Fokke, 'Een nog onbekende diagnose. De ziekte van Vincent van Gogh', *Ons Erfdeel* 46 (2003) 5, pp. 657-664.
- Leo Jansen en Hans Luijten, De leestekst van brief 883/522, Vincent van Gogh aan Theo van Gogh (voorpublicatie), *Septentrion. Arts, lettres et culture de Flandre et des Pays-Bas* 32 (2003) 3, pp. 39-44.
- Leo Jansen, 'Vincent van Goghs geloof in de kunst als troost', in: Chris Stolwijk, Sjraar van Heugten, Leo Jansen en Andreas Blühm (red.), *De keuze van Vincent: Van Goghs Musée imaginaire*, Amsterdam & Antwerpen 2003, pp. 13-24.
- Leo Jansen, Hans Luijten en Nienke Bakker, 'Self-portrait between the lines: a newly discovered letter from Vincent van Gogh to H.G. Tersteeg', *Van Gogh Museum Journal* 2003, pp. 99-111.
- Leo Jansen, Hans Luijten en Erik Fokke, 'The illness of Vincent van Gogh: a previously unknown diagnosis', *Van Gogh Museum Journal* 2003, pp. 113-119.
- Leo Jansen, Hans Luijten en Erik Fokke, 'Een nog onbekende diagnose. De ziekte van Vincent van Gogh', *Ons Erfdeel XLVI* (november 2003) 5, pp. 657-664.
- John Leighton, 'Manet and Monet', in tent. cat. *Manet and the Sea*, Art Institute of Chicago, Philadelphia Museum of Art, Van Gogh Museum, 2003, pp. 200-225.
- John Leighton, 'A Musée Imaginaire', *Miracle de la Couleur: impressionisme en post-impressionisme*, Kunsthal Rotterdam 2003, pp. 19-25.
- John Leighton, 'Het Van Gogh Museum: een beknopte geschiedenis', *Van Gogh Museum: Een portret / a portrait*, Amsterdam & Zwolle 2003, pp. 9-23.
- Hans Luijten, 'Scharrelen in de houtsneden – Vincent van Gogh en de prentkunst', in: Chris Stolwijk, Sjraar van Heugten, Leo Jansen en Andreas Blühm (red.), *De keuze van Vincent: Van Goghs Musée imaginaire*, Amsterdam & Antwerpen 2003, pp. 99-112.
- Hans Luijten en Leo Jansen, 'Als de klimop tegen de muren. De grenzen bij het annoteren van de correspondentie van Vincent van Gogh', *Epistolaria. Tekstgenetische studies*, Antwerpen 2003, p. 27-48.
- Jan Gorm Madsen, 'Jean Béraud, *The fortifications in the evening*, 1884', *Van Gogh Museum Journal* 2003, p. 123.
- Chris Stolwijk, Sjraar van Heugten, Leo Jansen en Andreas Blühm (red.), *De keuze van Vincent. Van Goghs Musée imaginaire*, Amsterdam & Antwerpen 2003.
- Chris Stolwijk en Irene Smets (red.), *Van Goghs Musée imaginaire. De keuze van Vincent*, Amsterdam & Gent 2003.
- Chris Stolwijk, 'Van Goghs natuur', in: Chris Stolwijk, Sjraar van Heugten, Leo Jansen en Andreas Blühm (red.), *De keuze van Vincent: Van Goghs Musée imaginaire*, Amsterdam & Antwerpen 2003, pp. 25-36.

* Activiteiten medewerkers

* Overig

Chris Stolwijk, 'Jacob Maris en de kunstmarkt, 1860-1940', in: tent.cat. [Marjan van Heteren (red.)] *Jacob Maris 1836-1899*, Oss (Jan Cunenmuseum) & Haarlem (Teylers Museum) 2003-2004, pp. 57-68.

Chris Stolwijk, 'Introduction', *Van Gogh Museum Journal 2003*, pp. 8-9.

Louis van Tilborgh, 'The jetty of Boulogne-sur-Mer', *Van Gogh Museum Journal 2002*, pp. 151-154.

Marije Vellekoop, 'Jan Toorop. *Cor Cordium*', *Van Gogh Museum Journal 2003*, pp. 124-125.

Melanie Verhoeven, Andreas Blühm en Jan Hein Sassen, 'Van Gogh en de moderne kunst en de invloed van de moderne kunst op Van Gogh', in: tent.cat. *Gogh Modern. Vincent van Gogh en de hedendaagse kunst*, Amsterdam (Van Gogh Museum) 2003, pp. 13-25.

Roelie Zwikker, 'De leermeesters van Van Gogh', in: Chris Stolwijk, Sjraar van Heugten, Leo Jansen en Andreas Blühm (red.), *De keuze van Vincent: Van Goghs Musée imaginaire*, Amsterdam & Antwerpen 2003, pp. 37-48.

* Edwin Becker

- * • deelname aan symposium 'Art et Industrie', 23-24 oktober 2003, Musées Royaux d'Art et d'Histoire, Brussel

* Arda van Dam

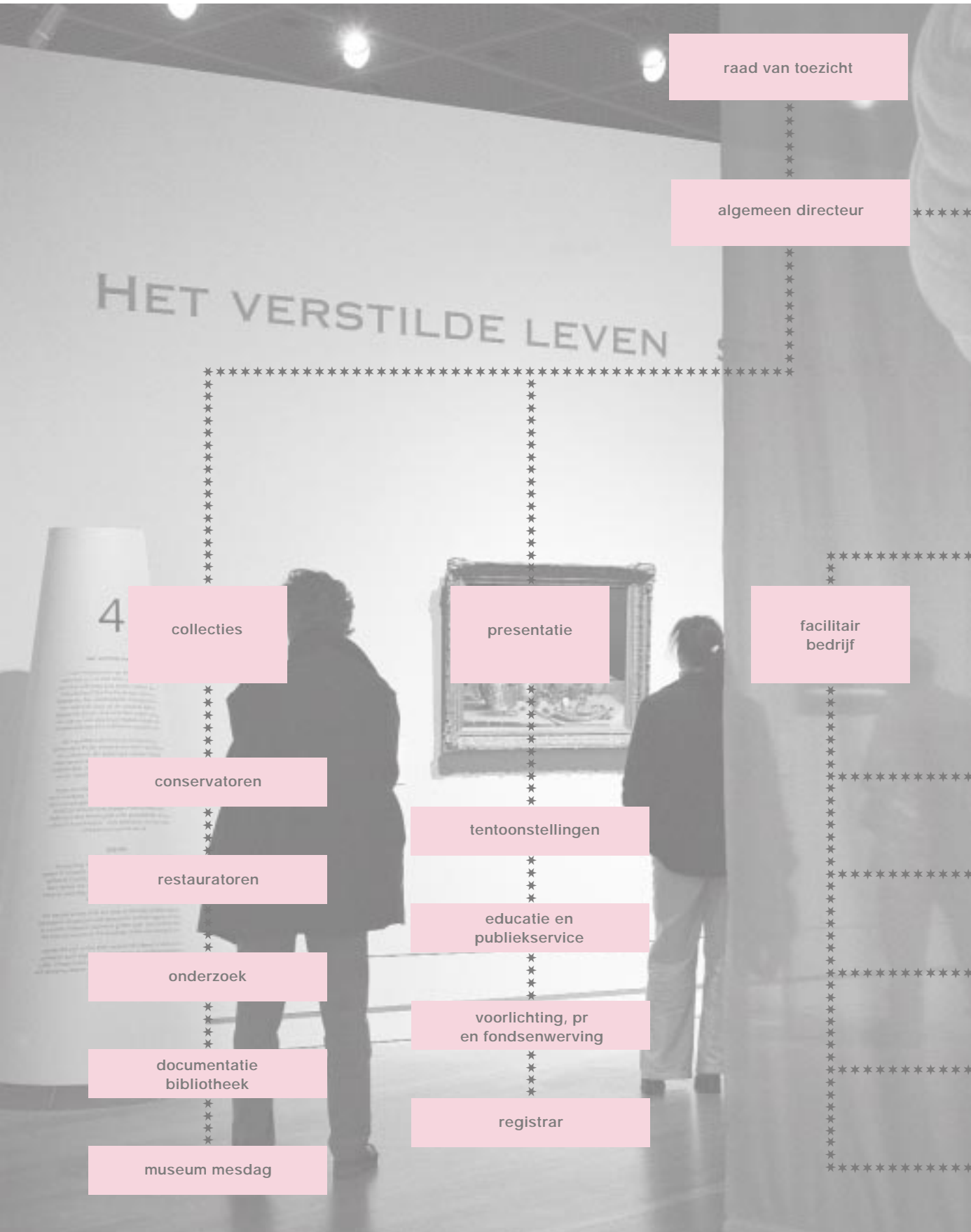
- * • deelname aan de USTOA Annual Conference op Maui, 9 - 11 december 2003 als vertegenwoordiger van de Dutch Master Museums (Van Gogh Museum, Rijksmuseum, Kröller-Müller Museum en Mauritshuis).

* Sjraar van Heugten, Chris Stolwijk, Nienke Bakker

- * • deelname aan gespreksforum *Le Choix de Vincent*, tijdens Salon du Livre, Parijs, 26 maart 2003.

* Heidi Vandamme

- * • optreden tijdens persconferentie *Van Gogh 150* in Berlijn op 9 maart 2003.

raad van toezicht

algemeen directeur

HET VERSTILDE LEVEN

*****

*****

*****

*****

*****

4
collecties

presentatie

facilair
bedrijf

*****

*****

*****

conservatoren

tentoonstellingen

*****

restauratoren

educatie en
publieksservice

*****

onderzoek

voorlichting, pr
en fondsenwerving

*****

documentatie
bibliotheek

registrar

*****

museum mesdag

*****

Raad van Toezicht

P. Winsemius, *Voorzitter*

T.M. Lodder, *Vice-voorzitter, t/m 24 november 2003*

K. Lee-Reid, *Lid*

J.M.M. van der Ven, *Lid*

P. Schnabel, *Lid, per 16 april 2003*

Directie

J.M.N. Leighton, *Directeur*

R.T. Kervezee, *Zakelijk Directeur*

S.C.X. Bogman, *Manager Publicaties*

M.T. Blok, *Directiesecretaresse*

E. Bloeme, *Directiesecretaresse*

M.A. de Vries, *Controller*

Collecties

G.P.L. van Heugten, *Hoofd Collecties*

C.W.M. Stolwijk, *Hoofd Onderzoek*

E.S. Hoofwijk-de Jong, *Secretaresse Collecties*

Conservatoren

J.L. van Tilborgh, *Conservator schilderijen*

M. Vellekoop, *Conservator tekeningen*

J.G. Madsen, *Assistent conservator*

Onderzoek

L.A.M. Jansen, *Wetenschappelijk medewerker*

J.C.A. Luijten, *Wetenschappelijk medewerker*

N.K. Bakker, *Wetenschappelijk projectmedewerker*

R.H.D.E. Zwikker, *Wetenschappelijk projectmedewerker*

Restauratie

E. Hendriks, *Hoofd Restauratie*

R.J.M.O. Boitelle, *Restaurator*

N.R. Duff, *Projectmedewerker Restauratie t/m 12 april*

F.C. Stive, *Depotbeheerder/Hoofd Conserveringsmedewerker*

A.P.M. Nikken, *Conserveringsmedewerker/Technisch medewerker*

S. Taal, *Conserveringsmedewerker*

Documentatie / bibliotheek

M.F.T.M. Hageman, *Documentalist*

S.J. Pabst, *Documentalist*

A.C.G. Vriend, *Bibliothecaris*

P. Schuil, *Assistent Bibliothecaris/documentalist*

Presentatie

A.R.W. Blühm, *Hoofd Presentatie*

A.H. Kok, *Assistent Presentatie*

Tentoonstellingen

E.M.T. Becker, *Conservator tentoonstellingen*

Registrar

A.P. Tiersma-Noordermeer, *Senior Registrar*

M.M. Kilburn, *Registrar*

S. Verboven, *Registrar*

Educatie & Publieksservice

C.P.J. Breunese, *Hoofd Educatie en Publieksservice*

B.S. Vinckemöller, *Medewerker Educatie*

A. Vergeest, *Medewerker Educatie*

M.M.E. Verhoeven, *Medewerker Educatie*

C.G.M. Brinkman, *Secretaresse Educatie & Publieksservice*

VMBO-Project GRAS

D.E.C. Ott de Vries-Jonkers, *Coördinator VMBO*

R.A. Verheul-Goossens, *Coördinator VMBO*

A. Custers, *Medewerker VMBO t/m 31 januari*

Informatiebalie

Y. Kuhfus, *1e Medewerker infobalie*

C. Di Gazar, *Medewerker infobalie*

J.A. Goes, *Medewerker infobalie*
 Y.M.S. Hovius, *Medewerker infobalie*
 Y. Kuijper, *Medewerker infobalie*
 J. Prinsen, *Medewerker infobalie*
 S.M. Speelman, *Medewerker infobalie*

Museumdocent

M. Giltay Veth, *Museumdocent t/m 28 februari*
 E.E. Jansen, *Museumdocent*
 D. Schreurs, *Museumdocent 1 maart t/m 31 augustus*
 L. Leerkotte, *Museumdocent per 1 maart*
 M.N. van der Heijden, *Museumdocent 15 maart t/m 15 juni*
 M. van Dijke, *Museumdocent 11 april t/m 11 oktober*
 D. Schreurs, *Museumdocent per 1 oktober*
 I.A. de Bruijne, *Museumdocent per 1 oktober*

Voorlichting & PR

M.J.I. Norbart, *Hoofd Voorlichting, PR en fondsenwerving*
 A.C. van Dam, *Medewerker Voorlichting, PR & fondsenwerving*
 S. Beukers, *Assistent Voorlichting, PR & fondsenwerving*
 H.G.A. Vandamme, *Voorlichter*
 M. Wolff, *Assistent voorlichting per 29 januari*
 E. Lafaille, *Assistent voorlichting*
 L. Dompeling, *Administratie medewerker PR t/m 31 december*

Financiën

A.J.M. van der Kroft, *Hoofd Financiële Administratie*
 M.A. Salarbux, *1e Boekhoudkundig medewerker*
 M. van Itallie-Bakarbesy,
Boekhoudkundig medewerker t/m 15 april
 A.L. Liem, *Boekhoudkundig medewerker t/m 30 november*

Personeel & Organisatie

G. Sijlbing, *Hoofd Personeel & Organisatie*
 M. Boerma, *Personeelsadviseur/ Arbo-Coördinator*
 N. Bakker, *Personeelsadviseur*

E. Spijkers, *Personeels- en Salarisadministrateur*
 M.J. Blankman, *Assistent Personeel & Organisatie*

ICT

C. Mennink, *Hoofd ICT*
 J. van Aalderen, *Systeembeheerder*
 J. Worrell, *Systeembeheerder*

Beveiliging

A.F.M. Hoofwijk, *Hoofd Beveiliging*
 G.J.N. Veen, *Stafffunctionaris Beveiliging*
 W.B. Jaket, *Coördinator Beveiliging*
 A.R. den Ouden, *Coördinator Beveiliging*

Receptie

W.J.H. van der Made, *Receptionist*
 F.W.N. Vos, *Receptionist*
 A.M.A. van Zoeren, *Receptionist*

Centrale Meldkamer

A. van Biezen, *Centralist per 1 december*
 K.A. Blinker, *Centralist*
 M. de Boer, *Centralist*
 H.H.F. van den Bos, *Centralist*
 M. Bouanan, *Centralist*
 L.H. ten Brink, *Centralist per 12 mei*
 P.J.M. van Dommelen, *Centralist t/m 31 maart*
 F.W.M. Hilgevoord, *Centralist per 1 juni*
 J. Jackson, *Centralist t/m 31 maart*
 M.P.J. Kneepkens, *Centralist t/m 28 februari*
 R.E. Rozet, *Centralist*
 L. Snijders, *Centralist*
 M.F. Thijm, *Centralist*
 M.T.H. van der Wolde, *Centralist t/m 17 augustus*
 P.J. Zaal, *Centralist*

P.A. Zeldenrust, *Centralist*
 H.R. van der Zwaan, *Centralist*

Zaalbeveiliging

R. Adhin, *Beveiligingsmedewerker*
 E.F. Akiem, *Beveiligingsmedewerker per 1 september 2003*
 M.P. Aramaké, *Beveiligingsmedewerker*
 A.C. Baak, *Beveiligingsmedewerker*
 A. Ben Salah, *Beveiligingsmedewerker*
 C.W. Blonk, *Beveiligingsmedewerker*
 N. de Boer, *Beveiligingsmedewerker*
 E.A. Boeren, *Beveiligingsmedewerker*
 H. Buma, *Beveiligingsmedewerker*
 E. Choukroun, *Beveiligingsmedewerker*
 K.L. van Dalen, *Beveiligingsmedewerker*
 R.J. Dingen, *Beveiligingsmedewerker*
 Y. Döbelman, *Beveiligingsmedewerker*
 T.G. Doesburg, *Beveiligingsmedewerker*
 A.M. Ebrahim, *Beveiligingsmedewerker*
 J.W. de Jong, *Beveiligingsmedewerker*
 M.V. Keek, *Beveiligingsmedewerker*
 F.H. Labeij, *Beveiligingsmedewerker*
 F.E. Lemaire, *Beveiligingsmedewerker*
 M.J.W. Mohr-Robbers, *Beveiligingsmedewerker*
 S.D. Osman, *Beveiligingsmedewerker t/m 30 juni*
 I.J. Overtoom-van Berkel, *Beveiligingsmedewerker*
 A.J.A. de Ridder, *Beveiligingsmedewerker*
 D.C. Rosculet, *Beveiligingsmedewerker*
 H.B. de Ruijter, *Beveiligingsmedewerker*
 E. Schuurman, *Beveiligingsmedewerker per 1 september*
 S. Tielman, *Beveiligingsmedewerker*
 T. Wallenburg, *Beveiligingsmedewerker*

Facilitair Bedrijf

M.P.T. Penzen, *Hoofd Facilitair Bedrijf*
 J.W.D. Samuelsz, *Hoofd Gebouw & Techniek*

H.B. van Es, *Coördinator Huishoudelijke Diensten*
 M.G.M.J. Bakker, *Coördinator Huishoudelijke Diensten per 1 september tot 31 januari*
 M.G.M.J. Bakker, *Stafmedewerker Facilitair Bedrijf per 1 februari*
 Y.A. De Jong-Knol, *Coördinator Kassa*

Secretariaat Facilitair Bedrijf

B.E. Bartels-van der Meulen, *Assistent Facilitair Bedrijf*
 L.K. Bekker-Oljslager, *Assistent Facilitair Bedrijf*
 N.E. Kunikowska, *Assistent Facilitair Bedrijf*
 M. Vermaase, *Assistent Facilitair Bedrijf*

Facilitaire dienst

D. Casillo, *Facilitair medewerker*
 E.J.J. Kolster, *Facilitair medewerker per 20 oktober*
 A. Pesare, *Facilitair medewerker*
 D. Verdurmen, *Facilitair medewerker t/m 31 mei*
 F. Zammouri, *Facilitair medewerker*

Garderobe

J.A. Nayem Carrasco, *1e Medewerker garderobe*
 I.H. Tokalak, *1e Medewerker garderobe*
 W.A. Amzand, *Medewerker garderobe*
 M.W. Baart, *Medewerker garderobe*
 S. Boughlid, *Medewerker garderobe*
 D. Casillo, *Medewerker garderobe*
 A. El Gourari, *Medewerker garderobe*
 F. van den Hanenberg, *Medewerker garderobe*
 A.L.J. van der Horst, *Medewerker garderobe*
 S.W. de Jager, *Medewerker garderobe*

Kantine

A.A.C. Pirovano-Mes, *Kantinebeheerder*
 J.D. Veltkamp, *Medewerker Kantine*
 G.M. Visser, *Medewerker Kantine*
 S. Darjati, *Medewerker Kantine*

Lijst van medewerkers

Van Gogh Museum Enterprises B.V.

DirectieT. Boxma, *Directeur t/m 30 september*C. van Oene, *Directeur ad interim per 2 juli*C.J. Krelekamp, *Adjunct Directeur*M. van Geem, *Management Assistent***Logistiek**S. Wladimiroff, *Manager Logistiek***Productontwikkeling**J.E.A. van Gemert, *Coördinator Productontwikkeling*M.M. Zwetsman, *Coördinator Drukwerk***Reproductie**M.C. Wissink, *Beheerder Beeldbank*E.M. Jansen, *Medewerker Beeldbank per 29 april***Administratie & Financiën**M. Hupkes, *Hoofd Administratie t/m 31 maart*R. Bisessar, *Hoofd Administratie per 7 juli*N. Basjes, *Salarisadministratie*I. Binnenmarsch, *Boekhoudkundig medewerker*E.C. Le Clercq de Jong, *Administratief medewerker***Account Management**S.L. Bokkers, *Account manager*J. de Groot, *Account manager***Museumwinkel Museumplein**M. van Staveren, *Filiaalhouder museumwinkel*M.L. Gerritsen, *Beheerder museumwinkel*C.M.J. van der Linde, *Beheerder museumwinkel*N. Mansvelt, *Beheerder museumwinkel*N.J.N. Chan, *Medewerker museumwinkel*R.A. Heinrich, *Medewerker museumwinkel per 1 mei*J.J. Hillegers, *Medewerker museumwinkel*M. de Jong, *Medewerker museumwinkel*E. van Hal, *Medewerker museumwinkel per 1 mei*Y.M. Khouw-Tse, *Medewerker museumwinkel*

1 april t/m 30 september

M. van Nek, *Medewerker museumwinkel*

1 april t/m 30 september

R.R. van Wijnbergen-Moerkerk, *Medewerker*

museumwinkel 1 april t/m 30 september

W.J. Sastramidjaja, *Medewerker museumwinkel*

1 april t/m 30 september

MagazijnR.R. Voorhaar, *Magazijnbeheerder*R.A. Mooij, *Medewerker magazijn*

Verkorte jaarrekening 2003
Stichting Van Gogh Museum

Toelichting jaarrekening Stichting Van Gogh Museum	De financiële jaarverslagen van de volgende rechtspersonen zijn geconsolideerd/samengevoegd tot de financiële jaarrekening van de Stichting Van Gogh Museum: - Stichting Van Gogh Museum - Van Gogh Museum Enterprises B.V. (geconsolideerd) - De Stichting Nieuwe Vleugel Van Gogh Museum (samengevoegd) De Stichting Van Gogh Museum bestaat uit twee musea: het Van Gogh Museum in Amsterdam en het Museum Mesdag in Den Haag.
Entreegelden en bezoek	Aan entreegelden heeft het Van Gogh Museum een bedrag van €8.993.385 ontvangen (bij een bezoekersaantal van 1.341.586), voor Museum Mesdag was dit €26.587 (bij een bezoekers aantal van 12.515).
Algemene reserve	De algemene reserve wordt gevormd voor de continuïteit van de bedrijfsvoering (buffer voor het opvangen van onverwachte materiële uitgaven) en de financieringsbehoefte.
Resultaat over 2003	Het saldo uit gewone bedrijfsuitoefening laat een negatief saldo zien van €804.709. Na boeking van het vrijgevallen bedrag uit de afschrijvingsreserve van €1.074.188, wordt het resterende bedrag van €269.479 aan de algemene reserve toegevoegd. De materiële verschillen tussen de begroting en de realisatie is hoofdzakelijk te verklaren uit enkele incidentele tegenvallers, zoals hogere kosten beveiliging en lagere opbrengsten van de merchandising.
Vaststelling en goedkeuring	Het financieel jaarverslag is op 26 april 2004 door de directie vastgesteld en door de leden van de Raad van Toezicht goedgekeurd.

ACCOUNTANTSVERKLARING

Wij hebben de verkorte jaarrekening 2003 van Stichting Van Gogh Museum te Amsterdam gecontroleerd. De verkorte jaarrekening is ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2003 van Stichting Van Gogh Museum. Bij die jaarrekening hebben wij op 26 april 2004 een goedkeurende verklaring afgegeven.

De verkorte jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de verkorte jaarrekening te verstrekken.

Wij zijn van oordeel dat deze verkorte jaarrekening 2003 op alle van materieel belang zijnde aspecten in overeenstemming is met de jaarrekening waaraan deze is ontleend. Voor een beter inzicht in de financiële positie en in de resultaten van de Stichting alsmede in de reikwijdte van onze controle dient de verkorte jaarrekening te worden gelezen in samenhang met de gecontroleerde jaarrekening, alsmede met de door ons daarbij verstrekte accountantsverklaring.

Amsterdam, 26 april 2004

Dubois & Co. Registeraccountants

A.F.M. van Klaren

P.A.J.M. Bonants

Balans per 31 december 2003 (in euro's)
(na verwerking resultaat)

A C T I V A	31-12-2003	31-12-2002
<i>Vaste Activa</i>		
<u>Immateriële vaste activa</u>		
Merkenrecht Van Gogh	80.440	-
Initiële kosten distributiekanaal USA	<u>116.000</u>	<u>-</u>
	196.440	-
<u>Materiële vaste activa</u>		
Gebouwen en terreinen	19.752.160	20.855.083
Inventaris en inrichting	1.301.764	1.565.981
Museale inventaris	40.110	54.858
Andere bedrijfsmiddelen	<u>152.347</u>	<u>177.192</u>
	21.246.381	22.653.114
<u>Financiële vaste activa</u>		
Obligatielening	<u>1.329.009</u>	<u>2.509.406</u>
	1.329.009	2.509.406
<i>Vlottende Activa</i>		
<u>Vorraden</u>		
Onderhanden activiteiten	260.281	542.200
Vorraden	<u>1.550.853</u>	<u>1.621.981</u>
	1.811.134	2.164.181
<u>Vorderingen</u>		
Op debiteuren	1.049.352	1.373.992
Overige vorderingen	1.836.204	3.530.624
Overlopende activa	<u>237.332</u>	<u>342.784</u>
	3.122.888	5.247.400
<u>Liquide middelen</u>		
Totaal liquide middelen	9.847.052	5.317.738
<u>Totaal activa</u>	<u>37.552.904</u>	<u>37.891.839</u>

P A S S I V A	31-12-2003	31-12-2002
<u>Eigen Vermogen</u>		
Algemene reserve	10.134.039	9.599.072
Bestemmingsreserves	<u>20.054.838</u>	<u>21.146.809</u>
	30.188.877	30.745.881
 <u>Voorzieningen</u>		
Voorzieningen	<u>831.985</u>	<u>1.275.568</u>
	831.985	1.275.568
 <u>Kortlopende schulden</u>		
Schulden aan leveranciers	1.707.247	1.331.307
Belastingen en premies		
soc. verzekeringen	926.339	1.606.830
Overige schulden	504.030	486.710
Overlopende passiva	<u>3.394.426</u>	<u>2.445.543</u>
	6.532.042	5.870.390
 <u>Totaal passiva</u>	<u>37.552.904</u>	<u>37.891.839</u>

Staat van baten en lasten (in euro's)

B A T E N	2003	2003 begroting	2002
<u>Opbrengsten</u>			
Entree en overige directe inkomsten	10.089.636	10.448.863	14.512.812
Overige indirecte opbrengsten	<u>2.296.983</u>	<u>2.567.868</u>	<u>3.444.469</u>
	12.386.619	13.016.731	17.957.281
<u>Bijdragen</u>			
Subsidie OC en W	6.491.294	6.165.023	4.537.171
Overige bijdragen	<u>416.544</u>	<u>435.414</u>	<u>343.395</u>
	6.907.838	6.600.437	4.880.566
<u>Som der baten</u>	<u>19.294.457</u>	<u>19.617.168</u>	<u>22.837.847</u>

L A S T E N	2003	2003 begroting	2002
Beheerslasten	13.574.543	12.914.479	12.087.511
Kosten uit hoofde van de collectiefunctie	1.477.375	1.522.080	1.505.869
Kosten uit hoofde van de publieksfunctie	3.946.463	4.092.285	6.233.122
Kosten commerciële activiteiten	1.748.428	1.568.458	1.657.306
<u>Som der lasten</u>	<u>20.746.809</u>	<u>20.097.302</u>	<u>21.483.808</u>
Saldo baten en lasten	1.452.352 -	480.134 -	1.354.039
Rentebaten	315.607	269.958	346.590
Rentelasten	<u>3.911 -</u>	<u>-</u>	<u>6.840 -</u>
Totaal saldo rentebaten en rentelasten	311.696	269.958	339.750
Bijzondere baten	3.382.695	1.500.000	7.554.923
Bijzondere lasten	<u>3.046.748 -</u>	<u>1.500.000 -</u>	<u>6.054.306 -</u>
Totaal saldo bijzondere baten en lasten	335.947	-	1.500.617
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	804.709 -	210.176 -	3.194.406
R E S U L T A A T B E S T E M M I N G:			
Saldo uit gewone bedrijfsuitoefening	804.709 -	210.176 -	3.194.406
Vrijgevallen uit de afschrijvingsreserve	1.074.188	1.026.020	1.003.887
Dotatie aan de bestemmingsreserve aankopen	-	-	700.000 -
Dotatie bestemmingsreserve research	-	-	2.192.172 -
Toegevoegd aan de algemene reserve	<u>269.479</u>	<u>815.844</u>	<u>1.306.121</u>

Summary

The Van Gogh Museum's Mission

The Van Gogh Museum manages, studies and develops the world's leading collection of art by Vincent van Gogh and his contemporaries, its purpose being to reach, inspire and inform the broadest possible public, both now and in the future.

The Van Gogh Museum fulfils this mission by:

- acquiring, managing and conserving collections of work by Van Gogh and western artists from the period circa 1830 to 1914;
- an active programme of research and publication, based on these collections;
- a programme of exhibitions held in the museum and elsewhere that extends and enhances the reach and appeal of its permanent displays;
- a programme of education that satisfies the needs of a broad public.

In 2003 the Van Gogh Museum celebrated its thirtieth anniversary. Since the Museum was established in 1973, to house the collections of the Vincent van Gogh Foundation, it has become a leading international institution, with a high reputation for the quality of its collections and programming. Although the main focus is provided by the Museum's superb Van Gogh holdings, these are placed in the broader context of 19th and early-20th-century art and culture by special exhibitions and educational activities.

The Van Gogh Museum in 2003

In this report, we provide an account of the main activities and achievements of the Van Gogh Museum during 2003. In many respects, 2003 was an excellent year for the Museum. The 150th anniversary of Vincent van Gogh was a successful event, during which our Museum acted as the focus and catalyst for a national programme of activities. As well as the main exhibitions (see below) the Museum organised many special activities. On 30 March, the date of Van Gogh's birthday some 7000 visitors took advantage of the free entrance to the museum. Throughout the year, visitors were able to visit the Museum free (with a guest) if they came on their birthday.

Alongside the exhibitions and events organised by our Museum, the anniversary was celebrated across the country with activities ranging from concerts and lectures to cycle tours and excursions. The level of interest generated by the 150th anniversary helped to bring a high number of visitors to the Museum: in 2003 1,341,586 people from all over the world came to the Van Gogh Museum. Although this visitor total is less than for the previous year, when the exhibition *Van Gogh & Gauguin* set an all-time record for any Dutch museum (1,592,771) it is an increase on 2001, and only just falls short of our target figure of 1,350,000 for the year. At a time of worldwide economic recession and well-publicised problems in the tourist industry, we are pleased that we have been able to continue to develop the pattern of growth in our visitor numbers that has been established since the opening of our new wing in 1999.

Excellent progress has also been made as regards the Museum's artistic priorities. The collection was strengthened by major acquisitions, of which the most important was the striking *View from a Balcony* by Gustave Caillebotte; long-standing research projects were carried forward and the Museum's scholarship was made available through exhibition catalogues and a range of other publications; education continued to be a focus, with new activities added to the existing programme; the exhibition programme proved especially successful, and the Museum extended its reputation, both with regard to the quality of its presentations and their provocative and innovative character; the two main exhibitions, *Vincent's Choice* and *Gogh Modern* offered two contrasting approaches to looking at Van Gogh. In the first of these, *Vincent's Choice*, the artist himself was, in a sense the curator. The show revealed the artist's many likes and in some cases dislikes in the art of the Old Masters and the 19th century. *Gogh Modern* was organised together with our neighbours, the Stedelijk Museum and presented a range of contemporary art that was either inspired by or in the spirit of differing aspects of Van Gogh's art.

The Van Gogh Museum is active on many fronts, serving a diverse international, national and local public. Although we receive funding from the Dutch government, we are mainly dependent on self-generated income from ticket sales, sponsoring and commercial activities. In 2003 income from ticket sales was more or less in line with the budget. As regards sponsorship, we are fortunate to enjoy the support of our *promoting partner*, the Rabobank. 2003 was the first full year of this innovative style of sponsorship that extends beyond financial support and embraces collaboration in publicity and marketing. The Museum has high ambitions for its acquisitions policy. Although revenue from the museum shop provides the basic funding, this has been expanded in recent years with major outside contributions. Thanks to the support of the Sponsor Loterij and the help of a number of funds, including the Rembrandt Association, the Mondriaan Foundation and the VSB fund, we have been able to buy a spectacular painting by the French Impressionist, Gustave Caillebotte. The decreased spending power of foreign tourists contributed to a loss of revenue for the Museum's commercial daughter, Van Gogh Museum Enterprises. The precariousness of the international tourism market was underlined by the events of September 11th 2001 and their aftermath. Nevertheless, while 2003 has generally been a difficult time for the business side of culture, the Museum is pleased to have come through the year relatively unscathed.

When the Van Gogh Museum achieved independent status from the Dutch government in 1994 and reopened its doors with a new exhibition wing in 1999, this initiated a process of professionalisation that is still underway. In 2003 the museum's facilities department (responsible for the building, maintenance and various services) was reorganized. The theft of two paintings from the collection in December 2002, one of a spate of robberies from Dutch museums in that year, underlined the vulnerability of all public collections. In 2003 major steps were also taken to implement new security measures and procedures.

The Van Gogh Museum operates in a dynamic and changing context. The temporary closure of our neighbour, the Stedelijk Museum, and the renovation of the Rijksmuseum has greatly reduced the appeal of the Museumplein, at a time when Amsterdam's image as a cultural and tourist centre seems vulnerable. We remain dependent on general trends in international tourism and the pulling power of Amsterdam as a tourist destination. Although we will continue to work to develop our international reputation, there is also much to do as regards strengthening the Museum's appeal to national and local audiences, and encouraging repeat visits from the Dutch public. Our exhibition programming, our educational activities, the new Friday evening opening hours (from 27 February 2004) and our promoting partnership with the Rabobank are crucial in this respect. At the end of 2003, the Museum submitted its policy plan and application for funding from the Dutch government for the period 2005-2008. Alongside development of its existing artistic priorities for the collection, research, exhibitions and education, the Museum set out new priorities for improving its service to the public, developing its national public, and strengthening national and international partnerships. It will be a huge challenge to maintain and develop the quality of our programmes in 2004 and beyond. However, thanks to our first-class collections and facilities, our dedicated staff and huge potential public, we can look forward to the future with confidence and optimism.

John Leighton

Director

Ruth Kerzee

Business director

Colofon

Dit jaarverslag werd geschreven door
de medewerkers van het Van Gogh Museum.

Samenstelling Suzanne Bogman, manager publicaties

Tekstredactie Aggie Langedijk

Fotografie Luuk Kramer, René Gerritsen (p. 25)

Vormgeving Mariola López Mariño, Emilia Bergmans
Studio Anthon Beeke BV

Drukwerk Flevodruk, Harderwijk

Foto binnenzijde omslag:

detail van Gustave Caillebotte,
[Uitzicht vanaf een balkon](#), 1880.

© Van Gogh Museum, 2004

The background of the page is a light pink color with several large, organic, white shapes that resemble brushstrokes or abstract forms. These shapes are scattered across the page, with some being more prominent than others. The overall effect is a soft, artistic, and minimalist aesthetic.

VAN GOGH MUSEUM